

ਜਵਾਹਰ ਲਾਲ ਗੁਪਤਾ ਡਾ: ਸਰੋਜਨੀ ਸਕਸੈਨਾ, ਕੇ.ਐਸ.ਕੁਮਾਰਨ,
ਇਕਬਾਲ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਆਰ.ਐਲ ਆਨੰਦ, ਜੇ.ਜੇ.

ਰਵਨੀਤ ਕੌਰ - ਪਟੀਸ਼ਨਰ

ਬਨਾਮ

ਕ੍ਰਿਸਚੀਅਨ ਮੈਡੀਕਲ ਕਾਲਜ, ਲੁਧਿਆਣਾ ਅਤੇ
ਇੱਕ ਹੋਰ, — ਉੱਤਰਦਾਤਾ।

96 ਦਾ CWP ਨੰ11299 ।

6 ਮਈ 1997

ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ, 1950- ਆਰਟੀਕਲ 12, 21, 29, 30 ਅਤੇ 226— ਇੰਡੀਅਨ ਮੈਡੀਕਲ ਕੌਂਸਲ ਐਕਟ, 1956—ਐਸ.ਐਸ. 10-ਏ, 11, 15. 17 ਅਤੇ 19⁴— ਪੰਜਾਬ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਐਕਟ, 1947— ਸਿੱਖਿਆ—ਮੈਡੀਕਲ ਦਾਖਲੇ—ਜਨਤਕ ਡਿਊਟੀ— ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਮੈਡੀਕਲ ਕਾਲਜ ਵਿਰੁੱਧ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਸਾਂਭ-ਸੰਭਾਲ— ਸੀ.ਐੱਮ.ਸੀ., ਲੁਧਿਆਣਾ, ਪੰਜਾਬ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਗੈਰ-ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਮੈਡੀਕਲ ਕਾਲਜ। ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਲਈ ਯੋਗ ਹੈ - ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਕੋਲ ਕਲਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਢੁਕਵੀਂ ਰਿੱਟ, ਆਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ। 226- ਨਿਜੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਜਨਤਕ ਫਰਜ਼ ਦੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ - ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ - ਅਜਿਹੀਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਸੁਧਾਰ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹੀਆਂ ਹਨ।

(ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ 1982 (2) SLR 135 (FB) ਅਤੇ ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ. ਪੰਜਾਬ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਸਿਟੀ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਅਤੇ ਹੋਰ, AIR 1983 P&H 70 (FB) ਓਵਰ-ਰੂਲਡ)।

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੰਡੀਅਨ ਮੈਡੀਕਲ ਕੌਂਸਲ ਐਕਟ, 1956, ਪੰਜਾਬ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਐਕਟ, 1947 ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਤਹਿਤ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮਾਂ/ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਸੰਯੁਕਤ ਰੀਡਿੰਗ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਸੰਸਥਾ 'ਤੇ ਮੈਡੀਕਲ ਕੌਂਸਲ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਦੁਆਰਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੱਦ ਤੱਕ ਨਿਯੰਤਰਣ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਅਤੇ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ. ਇਹ ਨਿਯੰਤਰਣ ਲਗਭਗ ਸਾਰੇ ਵਿਆਪਕ ਹੈ। ਗਤੀਵਿਧੀ ਦੇ ਹਰ ਖੇਤਰ ਜਿਵੇਂ ਕਿ. ਅਧਿਐਨ ਦੇ ਕੋਰਸ, ਸਟਾਫ ਦੀ ਭਰਤੀ, ਸਿੱਖਿਆ ਅਤੇ ਸਿਖਲਾਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਸਹੂਲਤਾਂ ਅਤੇ ਸਟਾਫ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਨਿਯੰਤ੍ਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

(ਪਰਾ 16)

ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਧਾਰਾ 29(2) ਵਿਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸਕੋਤ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਤੋਂ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਇਕ ਨਿੱਜੀ ਸੰਸਥਾ ਵੀ ਧਰਮ, ਜਾਤ ਆਦਿ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵਿਤਕਰਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਜਨਤਕ ਫਰਜ਼ ਨਿਭਾ ਰਹੀਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਵੰਡ ਵਿਚ ਕੋਈ ਭੇਦਭਾਵ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਦੋ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਵਿਪਰੀਤ ਵਰਗਾਂ ਵਿੱਚ। ਜਨਤਕ ਕਰਤੱਵਾਂ ਨੂੰ ਨਿਭਾਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਰਾਜ ਦੇ ਯਤਨਾਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਉਹ ਰਾਜ ਦੇ ਭਾਈਵਾਲ ਹਨ। ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਅਦਾਰੇ ਇੱਕੋ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਦੋ ਪਹਿਲੂ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਖੱਬਾ ਪਾਸਾ ਚੁੱਢੀ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਸੱਜਾ ਪਾਸਾ ਮੁਸਕਰਾ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ।

(ਪਰਾ 22)

ਅੱਗੋਂ ਇਹ ਵੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਜਾਂ ਇਸਦੇ ਸਾਜ਼-ਸਾਮਾਨਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਲਿਖਤਾਂ ਦੀ ਸਾਂਭ-ਸੰਭਾਲ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪੁਰਾਣਾ ਅਤੇ ਰੁੜੀਵਾਦੀ ਨਜ਼ਰੀਆ "ਉਦਾਰਵਾਦੀ ਅਰਥ" ਨੂੰ ਰਾਹ ਦੇ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਧਾਰਾ 226 ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀ ਹੁਣ ਰਾਜ ਦੀਆਂ ਵਿਧਾਨਕ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਅਤੇ ਸਾਧਨਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਰਿੱਟਾਂ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ "ਸਰਕਾਰੀ ਡਿਊਟੀ ਨਿਭਾਉਣ ਵਾਲਾ ਕੋਈ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਸੰਸਥਾ" ਨੂੰ ਕਵਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਮੈਡੀਕਲ ਕਾਲਜ ਰਾਜ ਦੇ ਯਤਨਾਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਹ ਮਾਨਤਾ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਮਾਨਤਾ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਜਿਉਂਦੇ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਕਾਇਮ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਮਾਨਤਾ ਦੇਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸੰਸਥਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 14 ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦੀ ਹੈ।

(ਪਰਾ 41)

ਅੱਗੋਂ ਇਹ ਵੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਦੇ ਫੰਡਾਂ ਤੋਂ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਇੱਕ ਨਿੱਜੀ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾ ਧਾਰਾ 12 ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤੇ ਅਨੁਸਾਰ 'ਰਾਜ' ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ। ਫਿਰ ਵੀ, ਧਾਰਾ 29(2) ਸਾਰੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਦਾਖਲੇ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਵਿਤਕਰਾ ਨਾ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਧਰਮ, ਜਾਤ, ਭਾਸ਼ਾ ਜਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਜੇ ਕਿਸੇ ਨਾਗਰਿਕ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਸੰਸਥਾ ਦੁਆਰਾ ਧਾਰਾ 29(2) ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਦਾਖਲਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਕੀ ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੀੜਤ ਵਿਅਕਤੀ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਧਾਰਾ 32 ਜਾਂ 226 ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਰਿੱਟ ਨਹੀਂ ਮੰਗ ਸਕਦਾ? ਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਵਿੱਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾ ਹੈ? ਯਕੀਨਨ ਨਹੀਂ।

(ਪਰਾ 42)

ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ, ਏਆਈਆਰ 1983 ਪੀਐੱਡਐਚ 70 ਵਿੱਚ ਫੁੱਲ ਬੈਚ ਦੁਆਰਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਵਿਚਾਰ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ "ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ, ਦਾਖਲੇ ਦੀ ਬਰਾਬਰੀ ਦਾ ਕੋਈ ਆਮ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਗੁਣਾਂ 'ਤੇ ਵੀ ਬੁਲਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ" ਹੁਣ ਚੰਗਾ ਕਾਨੂੰਨ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ। ਇੱਕ ਨਾਗਰਿਕ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਮੈਡੀਕਲ ਕਾਲਜ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਵੀ ਮੈਰਿਟ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਦਾਖਲੇ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਬਰਾਬਰੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਅਧਿਕਾਰ "ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਉਪਾਅ ਦੇ ਪਾਣੀ ਵਿੱਚ ਲਿਖਤ ਵਾਂਗ ਇੱਕ ਸ਼ਿੰਗਾਰ ਬਣ ਜਾਵੇਗਾ।".....

(ਪਰਾ 43)

ਅੱਗੋਂ ਇਹ ਵੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨਾ ਤਾਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਸਮਾਜ ਦੀਆਂ ਅੱਜ ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ "ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਗਰਾਨੀ" ਤੋਂ ਜਨਤਕ ਫਰਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਛੋਟ ਦੇਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ।

(ਪਰਾ 45)

ਅੱਗੋਂ ਇਹ ਗੱਲ ਰੱਖੀ ਗਈ ਕਿ :-

- (i) ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 226 ਦੇ ਅਧੀਨ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਇੰਗਲੈਂਡ ਵਿੱਚ ਕੋਰਟ ਆਫ ਕਿੰਗਜ਼ ਬੈਚ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨਾਲੋਂ ਵਿਆਪਕ ਹਨ।
- (ii) ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਅਧਿਕਾਰਤ ਰਿੱਟਾਂ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇੰਗਲੈਂਡ ਵਿੱਚ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇੰਗਲੈਂਡ ਦੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ 'ਤੇ ਜੋ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਤਮਕ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਲਗਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ, ਉਹ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਬੰਨ੍ਹਦੀਆਂ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਨਾ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ

Ravneet Kaur v. The Christian Medical College, Ludhiana 207
and- another (Jawahar Lal Gupta, J.) (F.B.)

ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਵਿੱਚ ਲਿਖਿਆ ਹੈ: ਕਦਰਤ 0" ਸਰਟੀਓਰੀ, ਮੈਡਮਸ ਆਦਿ, ਪਰ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਆਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਵੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।

- (iii) ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 226 ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀ ਧਾਰਾ 32 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸ਼ਕਤੀ ਵਰਗੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਫਿਰ ਵੀ, ਉੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਜਨਤਕ ਫਰਜ਼ ਨਿਭਾਉਣ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਵੀ ਰਿੱਟ, ਆਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ।
- (iv) ਆਰਟੀਕਲ 226 ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਗਏ "ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਅਥਾਰਟੀ" ਸ਼ਬਦਾਂ ਦਾ ਮਤਲਬ ਸਿਰਫ਼ ਰਾਜ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 12 ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ! ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਧਿਕਾਰੀ. ਇਹ ਜਨਤਕ ਡਿਊਟੀ ਨਿਭਾ ਰਹੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਕਵਰ ਕਰਦੇ ਹਨ।
- (v) ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਲਈ 'ਸਿਹਤ' ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਮੈਡੀਕਲ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਇੱਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਬਣਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਜਨਤਕ ਫਰਜ਼ ਨਿਭਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਰਾਜ ਦੇ ਯਤਨਾਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਕਿਸੇ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਜਾਂ ਸੰਸਥਾ ਨਾਲ ਆਪਣੀ ਮਾਨਤਾ ਦੁਆਰਾ, ਉਹ ਰਾਜ ਦੇ ਹਿੱਸੇਦਾਰ ਬਣ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਉਹ ਭਾਗ III ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹਨ। ਉਹ ਇੰਡੀਅਨ ਮੈਡੀਕਲ ਕੌਂਸਲ ਐਕਟ, 1856 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਅਤੇ ਉਚਿਤ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ/ਬਾਡੀ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮਾਂ/ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਵੀ ਉਹ ਅਨੁਚਿਤ, ਮਨਮਾਨੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਜਾਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਭਾਗ III ਜਾਂ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ ਨਿਯਮਾਂ ਆਦਿ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਸਰਟੀਓਰੀ ਦੀ ਰਿੱਟ ਜਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਢੁਕਵੀਂ ਰਿੱਟ, ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਕੇ ਸੁਧਾਰਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। . ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਜੇਕਰ ਇਹ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਸੰਸਥਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਉਚਿਤ ਸੰਸਥਾ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮਾਂ/ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੋਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨਿਭਾਉਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਹੁਕਮਨਾਮਾ ਜਾਰੀ ਕਰਕੇ ਆਪਣਾ ਫਰਜ਼ ਨਿਭਾਉਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ / ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਸਿਧਾਂਤ ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਸਕੂਲ ਜਾਂ ਕਾਲਜ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।

ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ, 1982 (2) ਐਸਐਲਆਰ 135 ਅਤੇ ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਅਤੇ ਹੋਰ, ਏਆਈਆਰ 1983 ਪੀਐੱਡਐਚ 70, 1983 ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੁੱਲ ਬੈਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਇੱਕ ਸਹੀ ਵਿਆਖਿਆ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸ਼ਾਸਨ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

(ਪੰ: ੫੯)

ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਉਮੇਸ਼ ਵਧਵਾ ਦੇ ਨਾਲ ਆਰ.ਐਸ.ਬਿੰਦਰਾ, ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟ ਸਨ।

ਪੀ.ਐਸ.ਪਟਵਾਲੀਆ, ਵਕੀਲ ਨਮਿਤ ਕੁਮਾਰ ਦੇ ਨਾਲ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੇ ਵਕੀਲ ਸਨ।

ਨਿਰਣਾ

ਜਵਾਹਰ ਲਾਲ ਗੁਪਤਾ, ਜੇ.

(1) ਕੀ ਕਿਸੇ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਨਾਲ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਗੈਰ-ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਮੈਡੀਕਲ ਕਾਲਜ ਵਿਰੁੱਧ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ? ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੁੱਲ ਬੈਚ ਨੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਆਰ. ਪੰਜਾਬ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਅਤੇ ਹੋਰ (1)। ਇਸ ਨੇ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਨਾਂਹ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ। ਡਾ. ਵੰਦਨਾ ਮਿੱਠਾ ਬਨਾਮ ਪੀਸੀਐਨਜੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ (1993 ਦੀ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰ. 6020) ਦੇ ਕੇਸ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਵੀ.ਕੇ. ਬਾਲੀ, ਜੇ. ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਦੀ ਸ਼ੁੱਧਤਾ 'ਤੇ ਸ਼ੱਕ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਪੰਜ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਵੱਡੇ ਬੈਚ ਕੋਲ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿ ਹਵਾਲੇ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕੇ, ਮੌਜੂਦਾ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਚ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਮੁਢਲੀ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਸੂਚੀਬੱਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਨੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ/ਨੋਟੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ- ਕ੍ਰਿਸਚੀਅਨ ਮੈਡੀਕਲ ਕਾਲਜ, ਲੁਧਿਆਣਾ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਅਤੇ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਸਾਂਭ-ਸੰਭਾਲ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਮੁਢਲੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਉਠਾਏ। ਬੈਚ ਨੇ, ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਕਿ "ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਮਾਨਯੋਗ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਜਲਦੀ ਤੋਂ ਜਲਦੀ ਇੱਕ ਵੱਡੇ ਬੈਚ ਦਾ ਗਠਨ ਕਰਨ ਲਈ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇ।" ਇਹ ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਚ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦਿਆਂ ਕਿ ਡਾ: ਮਿੱਠਾ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਮੁੱਦਾ ਪੰਜ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਫੁੱਲ ਬੈਚ ਕੋਲ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਫੁੱਲ ਬੈਚ ਵੱਲੋਂ ਲਏ ਗਏ ਨਜ਼ਰੀਏ ਦੀ ਦਰੁਸਤਤਾ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਸੀ, ਨੂੰ ਹਦਾਇਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਪੰਜ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਚ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਇਹ ਕੇਸ ਇਸ ਬੈਚ ਅੱਗੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਸਬਿਪ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(2) ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਮਿਸ ਰਵਨੀਤ ਕੌਰ, ਜੋ ਕਿ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਸਿੱਖ ਹੈ, ਨੇ ਈਸਾਈ ਹੋਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। 1 ਉਸਨੇ ਕ੍ਰਿਸਚੀਅਨ ਮੈਡੀਕਲ ਕਾਲਜ, ਲੁਧਿਆਣਾ ਵਿੱਚ ਐੱਮ.ਬੀ.ਬੀ.ਐੱਸ. ਕੋਰਸ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲੇ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਈਸਾਈ, ਭਾਰਤੀ ਹਨ, "ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ" ਲਈ ਰਾਖਵੀਆਂ ਸੀਟਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਸੀ। ਨਾਗਰਿਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਚਰਚ ਜਾਂ ਮਿਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਸਪਾਂਸਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।" ਇਹ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਅਰਜ਼ੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੇ ਬਿਸ਼ਪ ਦੁਆਰਾ ਸਪਾਂਸਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸਦੀ ਮਿਤੀ 12 ਜੂਨ, 1996 ਦੀ ਚਿੱਠੀ ਸੀ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਲਿਖਤੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਵਿੱਚ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਇਆ ਸੀ। 17 ਜੁਲਾਈ 1996 ਦੇ ਪੱਤਰ ਰਾਹੀਂ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਸਨੂੰ "ਐਮਬੀਬੀਐਸ ਕੋਰਸ ਲਈ ਅਸਥਾਈ ਤੌਰ 'ਤੇ ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। 1996 ..... " ਉਸ ਨੂੰ ਰਿਪੋਰਟ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ 29 ਜੁਲਾਈ, 1996 ਨੂੰ ਦਫਤਰ। ਉਸ ਨੂੰ "ਬਪਤਿਸਮਾ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ" ਸਮੇਤ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ। 25 ਜੁਲਾਈ, 1996 ਨੂੰ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ "ਸਪਾਂਸਰਸ਼ਿਪ ਸਮਝੌਤੇ/ਥਾਂਡੀ ਦੀ ਫੋਟੋ ਕਾਪੀ ਦੇ ਨਾਲ ਸਪਾਂਸਰਸ਼ਿਪ ਪੱਤਰ" ਸਮੇਤ ਕੁਝ ਵਾਧੂ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਪੱਤਰ ਦੇ ਨਾਲ, ਦ

(1) ਏਆਈਆਰ 1983 ਪੀ. ਅਤੇ ਐਚ. 70.

Ravneet Kaur v. The Christian Medical College, Ludhiana 209
and- another (Jawahar Lal Gupta, J.) (F.B.)

ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੇ 20 ਜੁਲਾਈ, 1996 ਦੇ ਪੱਤਰ ਦੀ ਇੱਕ ਕਾਪੀ ਅੱਗੇ ਭੇਜੀ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸੰਕੇਤ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ 'ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਡਾਇਓਸਿਸ ਦੇ ਕਿਸੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਵਿਅਕਤੀ ਭਾਵ ਰੇਵ. ਸੀ.ਐਮ. ਖੰਨਾ ਤੋਂ ਆਪਣੇ ਸਪਾਂਸਰ ਜਹਾਜ਼ ਦੇ ਪੱਤਰ ਨੂੰ ਨੱਥੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸੀ।' ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਚੋਣ ਆਰਜ਼ੀ ਸੀ ਅਤੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਸੰਬੰਧਿਤ ਪ੍ਰਮਾਣ ਪੱਤਰਾਂ ਦੇ ਉਤਪਾਦਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸੀ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ 27 ਜੁਲਾਈ 1996 ਨੂੰ ਜੰਮੂ ਵਿਖੇ ਰੇਵ. ਸੀ.ਐਮ. ਖੰਨਾ ਨੂੰ ਮਿਲੀ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਉਸਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਸਦੀ "ਸਪਾਂਸਰਸ਼ਿਪ ਆਦਿ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ"। 13 ਮਈ, 1996 ਨੂੰ ਮਿਆਦ ਪੁੱਗ ਗਈ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਪਹੁੰਚੀ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਬਿਸ਼ਪ ਸਟੇਸ਼ਨ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਚਲੇ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹਫ਼ਤੇ ਜਾਂ 10 ਦਿਨਾਂ ਲਈ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੇ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਇਹ ਜਾਣਕਾਰੀ ਇੱਕ ਟੈਲੀਗ੍ਰਾਮ ਰਾਹੀਂ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ। ਸਿਰਫ਼ 29 ਜੁਲਾਈ 1996 ਨੂੰ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਜਵਾਬਦਾਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਗਠਿਤ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਇਆ। ਉਸਨੇ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਬਿਆਨ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਸਦੇ ਦੁਆਰਾ ਤਿਆਰ 12 ਜੂਨ, 1996 ਦੇ ਪੱਤਰ ਨੂੰ ਇੱਕ ਜਾਇਜ਼ ਸਪਾਂਸਰਸ਼ਿਪ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇ। ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੇ ਉਸਦੀ ਬੇਨਤੀ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਹੈ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਹਾਈਪਰ-ਤਕਨੀਕੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਲੈ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਉਸ ਨੂੰ ਐਮਬੀਬੀਐਸ ਕੋਰਸ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਬੇਨਤੀ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਉਸ ਨੂੰ ਸਾਲ 1996 ਦੇ ਐਮਬੀਬੀਐਸ ਕੋਰਸ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲਾ ਦੇਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾਵੇ।

(3) ਜਵਾਬਦਾਤਾ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਸਾਂਭ-ਸੰਭਾਲ ਦੀ ਯੋਗਤਾ 'ਤੇ ਸਵਾਲ ਉਠਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਇੱਕ ਮੁਢਲੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕ੍ਰਿਸਚੀਅਨ ਮੈਡੀਕਲ ਕਾਲਜ ਇੱਕ ਨਿੱਜੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧਿਤ, ਗੈਰ-ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ, ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਸੰਸਥਾ ਹੈ। ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਫੁਲ ਬੈਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਸੁਣਵਾਈ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਮੈਰਿਟ 'ਤੇ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੇ ਮਿਸ਼ਨ ਹਸਪਤਾਲਾਂ ਲਈ ਸਪਾਂਸਰ ਕੀਤੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਲਈ ਰਾਖਵੀਆਂ ਸੀਟਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਐਮਬੀਬੀਐਸ ਕੋਰਸ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲੇ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਇਸ ਮੰਤਵ ਲਈ, ਭਾਰਤੀ ਨਾਗਰਿਕਤਾ ਵਾਲੇ ਇੱਕ ਈਸਾਈ ਬਿਨੈਕਾਰ ਨੂੰ "ਲੁਧਿਆਣਾ ਸੁਸਾਇਟੀ ਦੇ ਕ੍ਰਿਸਚੀਅਨ ਮੈਡੀਕਲ ਕਾਲਜ ਦੀ ਗਵਰਨਿੰਗ ਬਾਡੀ ਵਿੱਚ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਚਰਚ ਜਾਂ ਮਿਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਅਧਿਕਾਰਤ ਸਪਾਂਸਰਸ਼ਿਪ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ।" ਬਿਨੈਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪੱਤਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ "ਉਮੀਦਵਾਰ ਨੂੰ ਸਾਲ 1996 ਲਈ MBBS ਦਾਖਲੇ ਲਈ ਸਪਾਂਸਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।" ਸਪਾਂਸਰਸ਼ਿਪ ਦਾ ਇਹ ਪੱਤਰ 15 ਜੂਨ, 1996 ਨੂੰ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਾਲਜ ਦੇ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਨੂੰ ਬਿਨੈ-ਪੱਤਰ ਦੇ ਨਾਲ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿਣ ਦੀ ਉਮੀਦਵਾਰੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ "15 ਜੂਨ, 1996 ਤੱਕ ਲੋੜੀਂਦੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਸਪਾਂਸਰਸ਼ਿਪ ਪੱਤਰ, ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ 29 ਜੁਲਾਈ, 1996 ਤੱਕ ਭਾਵ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ/ਸਰਟੀਫਿਕੇਟਾਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਪੱਤਰਾਂ ਆਦਿ ਦੀ ਪੜਤਾਲ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੱਕ" ਜਮ੍ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਉਸਨੇ ਸਿਰਫ਼ "ਸਪਾਂਸਰਸ਼ਿਪ ਪੱਤਰ ਦੀ ਬਜਾਏ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਪੱਤਰ" ਜਮ੍ਹਾਂ ਕੀਤਾ ਸੀ। 20 ਜੂਨ, 1996 ਨੂੰ ਉਸ ਦਾ ਨਾਮ "ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਡਾਇਓਸਿਸ ਦੁਆਰਾ ਸਪਾਂਸਰ ਕੀਤੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਸੀ .....", ਉਸ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ

"ਉਸ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਪੱਤਰ/ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਤਿਆਰ ਕਰੋ ਜੋ ਕਿ ਸਪਾਂਸਰਸ਼ਿਪ ਪੱਤਰ ਦਾ ਇੱਕ ਪੂਰਵ-ਲੋੜੀਂਦਾ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਹੈ।" ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ, ਕਾਲਜ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਲਿਖਿਆ ਕਿ "20 ਜੂਨ, 1996 ਨੂੰ ਇੱਕ ਪੱਤਰ ਫਾਦਰ ਯਾਕੂਬ ਮਸੀਹ, ਮੈਂਬੋਡਿਸਟ ਚਰਚ ਨੂੰ ਇਹ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿ ਕੀ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਹੋਈ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ।" ਕਾਲਜ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ "ਉਸਦੀ ਅਜੇ ਤੱਕ ਉਸਦੇ ਚਰਚ ਦੁਆਰਾ ਪੁਸ਼ਟੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।" ਫਿਰ ਵੀ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, — 22 ਜੁਲਾਈ, 1996 ਦੀ ਚਿੱਠੀ ਰਾਹੀਂ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ "ਸ਼ਰਤ ਨਾਲ ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਪੜਤਾਲ ਲਈ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਪੱਤਰ ਲਿਆਉਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਅਤੇ 27 ਜੁਲਾਈ, 1996 ਨੂੰ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।" ਉਸ ਨੂੰ ਇਹ ਵੀ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜੇਕਰ ਉਸ ਦੇ ਅਸਲ "ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ, ਕਾਗਜ਼ਾਤ, ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਪੱਤਰ ਆਦਿ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਪਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ", ਤਾਂ ਮੈਂ ਉਸਦਾ ਨਾਮ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ, ਕਾਲਜ ਨੇ ਬਿਜ਼ਪ ਨੂੰ 10 ਜੁਲਾਈ, 1996 ਨੂੰ ਇੱਕ ਸੰਚਾਰ ਭੇਜਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ "ਜੇਕਰ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦਾ ਡਾਇਓਸਿਸ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਸਪਾਂਸਰ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ", ਇੱਕ ਉਚਿਤ ਸਪਾਂਸਰਸ਼ਿਪ ਪੱਤਰ ਕੋਰੀਅਰ ਰਾਹੀਂ ਭੇਜਿਆ ਜਾਵੇ। ਕੋਈ ਜਵਾਬ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ। ਕਿਉਂਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਇੱਕ ਢੁਕਵੀਂ ਸਪਾਂਸਰਡ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ 29 ਜੁਲਾਈ, 1986 ਨੂੰ ਵੀ ਸਪਾਂਸਰਸ਼ਿਪ ਦਾ ਪੱਤਰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੀ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਉਸਦੀ ਉਮੀਦਵਾਰੀ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਜਵਾਬਦਾਤਾ ਬੇਨਤੀ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਖਾਰਜ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ।

(4) ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੈਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਲਈ ਸਲਾਹ ਸੁਣੀ ਸੀ, ਆਰਬੀਓਸਪੌਡ ਨੇ ਇੱਕ ਵੱਖਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਕੁਝ ਵਾਧੂ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਰੱਖਣ ਲਈ 1996 ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੰ. 22601 ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇੱਕ ਜਵਾਬ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਹਲਫਨਾਮਾ ਵੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਆਪਣੀ ਅਰਜ਼ੀ ਵਿੱਚ, ਕਾਲਜ ਨੇ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਸਪਾਂਸਰ ਸ਼ਿਪ ਲਈ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, "ਪ੍ਰਾਯੋਜਿਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਚਰਚ ਨਾਲ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ 5 ਸਾਲਾਂ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਭਾਰਤ ਦੇ ਮਗਬੋਡਿਸਟ ਚਰਚ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। 25 ਜੂਨ, 1996 ਨੂੰ ਚਰਚ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਏ ਪੱਤਰ ਅਨੁਸਾਰ, "ਉਹ ਇੱਕ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਮੈਂਬਰ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ।" ਆਪਣੀ ਅਰਜ਼ੀ ਵਿੱਚ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੇ ਡਾਇਓਸਿਸ ਦੁਆਰਾ ਸਪਾਂਸਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਹ ਉਸ ਚਰਚ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਹ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਸੁਝਾਅ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਇੱਕ ਪੁਸ਼ਟੀਕ੍ਰਿਤ ਕ੍ਰਿਸ ਟਿਆਨ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਪਾਂਸਰ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਏਜੰਸੀਆਂ ਨੂੰ ਸਪਾਂਸਰਸ਼ਿਪ ਪੱਤਰ ਦਾ ਫਾਰਮੈਟ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੇ ਡਾਇਓਸਿਸ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਨੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਫਾਰਮੈਟ ਵਿੱਚ ਸਪਾਂਸਰ ਕੀਤਾ ਸੀ ਜਿਸ 'ਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਹਸਤਾਖਰਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਹਸਤਾਖਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਇਸ ਸੂਚੀ ਦੀ ਇੱਕ ਕਾਪੀ ਅਨੁਬੰਧ A. 2 ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਬਿਜ਼ਪ ਦਾ ਇੱਕ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ "ਉਸ ਨੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਕਦੇ ਵੀ ਸਪਾਂਸਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸੀ" ਨੂੰ ਅਨੁਬੰਧ ਏ. 3 ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਨੁਬੰਧ A. 4. ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕਾਲਜ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਸੀਟਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਭਰੀਆਂ ਜਾ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨੂੰ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਡਾਇਓਸਿਸ ਦੁਆਰਾ ਸਪਾਂਸਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

Ravneet Kaur v. The Christian Medical College, Ludhiana 211
and- another (Jawahar Lal Gupta, J.) (F.B.)

ਦਾਖਲਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਲਿਖਤੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਵਿੱਚ ਅੰਕਾਂ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੇ ਸਨ।

(5) ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਧਿਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੇ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਉਸਨੇ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਨੂੰ ਬਦਲਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜੋ " ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਦਾਇਰ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕਰਕੇ ਹੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ..... ਹੈ" ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੇ "1 ਜਨਵਰੀ ਨੂੰ (ਏ) ਈਸਾਈ ਵਜੋਂ ਬਪਤਿਸਮਾ ਲਿਆ ਸੀ। , 1988 ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਐਮਬੀਬੀਐਸ ਕੋਰਸ ਲਈ ਕਾਲਜ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲੇ ਲਈ ਉਸਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੱਕ, ਉਹ (ਏ) ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਈਸਾਈ ਰਹੀ ਸੀ," ਉਸਨੇ ਬਪਤਿਸਮਾ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਦੀ ਇੱਕ ਕਾਪੀ ਐਨੈਕਸਚਰ PA ਵਜੋਂ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਉਹ ਮੰਨਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕਾਲਜ ਦੁਆਰਾ ਸਪਾਂਸਰਸ਼ਿਪ ਪੱਤਰ ਦਾ ਫਾਰਮੈਟ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਪੰਨਾ 7 'ਤੇ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਸਨੇ 12 ਜੂਨ 1996 ਦੇ ਪੱਤਰ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ "ਐਮਬੀਬੀਐਸ ਕੋਰਸ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲੇ ਲਈ ਆਪਣਾ ਦਾਅਵਾ ਦੱਸਿਆ" ਸੀ, ਜਿਸ ਦੀ ਇੱਕ ਕਾਪੀ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਨਾਲ ਅਨੁਸੂਚੀ P. 1 ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਉਹ ਇੱਕ ਬੋਮਿਸਾਲ ਹੁਸ਼ਿਆਰ ਉਮੀਦਵਾਰ ਹੋਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਟੈਸਟ ਵਿੱਚ 70.4 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਅੰਕ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਸਨ। ਉਸ ਨੇ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਕਿ ਜਦੋਂ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਤਾਂ ਦੋ ਸੀਟਾਂ ਖਾਲੀ ਪਈਆਂ ਸਨ । ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਦੀ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਹੀਂ ਭਰਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਕਿ ਕਾਲਜ ਨੇ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਬੇਨਿਯਮੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ 11 ਸਤੰਬਰ, 1996 ਨੂੰ ਪ੍ਰੈਸ ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਸੋਸਾਇਟੀ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਅਤੇ ਗਵਰਨਿੰਗ ਬਾਡੀ ਨੇ ਆਪਣਾ ਅਸਤੀਫਾ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।

(6) ਇਹ ਸਭ ਬੇਨਤੀਆਂ ਹਨ।

(7) ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਸ਼੍ਰੀ ਆਰ.ਐੱਸ. ਬਿੰਦਰਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸ਼੍ਰੀ ਅਨਾਚ ਮੁਕਤਾ ਸਦਗੁਰੂ ਸ਼੍ਰੀ ਮੁਕਤਾਜੀ ਵੰਦਾਸਜੀਸਵਾਮੀ ਸਰਵਰਨਾ ਜੈਅੰਤੀ ਮਹੋਤਸਵ ਸਮਾਰਕ ਟਰੱਸਟ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ v-
^ ਆਰ- ਰੁਦਾਨੀ ਅਤੇ ਹੋਰ (2) ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਅਤੇ ਉਨੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ (3), ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਅਤੇ ਹੋਰ (4) ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੁੱਲ ਬੈਂਚ ਦਾ ਫੈਸਲਾ । ਸਹੀ ਅਤੇ ਟਿਕਾਊ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, ਕਾਲਜ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ MBBS ਕੋਰਸ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਸਾਲ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲਾ ਦੇਵੇ। ਮੈਰਿਟ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ. ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਸ਼੍ਰੀ ਪੀ.ਐਸ.ਪਟਵਾਲੀਆ ਨੇ ਵਿਵਾਦਿਤ ਕੀਤਾ ਸੀ।

(2) ਏਆਈਆਰ 1989 ਐਸਸੀ 1607

(3) ਏਆਈਆਰ 1993 ਐਸਸੀ 2178

(4) ਏਆਈਆਰ 1983 ਪੀ. ਅਤੇ ਐਚ. 70.

ਜਵਾਬਦੇਹ-ਕਾਲਜ ਲਈ ਵਕੀਲ। ਉਸਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਇੱਕ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਕਾਲਜ ਜੋ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਕੋਈ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਉਹ ਰਾਜ ਦਾ ਇੱਕ ਸਾਧਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਰਿੱਟ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 226 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਿਸੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਮੈਡੀਕਲ ਕਾਲਜ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਵਾਦ ਦੀ ਜਾਂਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਫੈਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਰੱਖਿਆ।

(8) ਇਹ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਉਠਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਪੁੱਛੇ ਗਏ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

(9) ਆਜ਼ਾਦੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਦੌਰ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖਿਆ ਲਈ ਸਹੂਲਤਾਂ ਸੀਮਤ ਸਨ। ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਜਨਤਕ ਸਿੱਖਿਆ ਇੱਕ ਤਰਜੀਹ ਬਣ ਗਈ। ਉਦੋਂ ਤੋਂ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਤੰਗੀਆਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਪੂਰੇ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਵਿਦਿਅਕ ਅਦਾਰੇ ਖੋਲ੍ਹਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਸਰਕਾਰੀ ਯਤਨਾਂ ਨੂੰ ਨਿਜੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਅਤੇ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਵੀ ਚੰਗੇ ਮਾਪਦੰਡ ਨਾਲ ਸਲਾਹਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

(10) ਰਵਾਇਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਸਕੂਲਾਂ ਅਤੇ ਕਾਲਜਾਂ ਨੂੰ ਵਿੱਦਿਆ ਦੇ ਮੰਦਰਾਂ ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕਿ ਇਹ ਮੰਦਰ ਦੁਕਾਨਾਂ ਵਿੱਚ ਨਾ ਬਣ ਜਾਣ ਅਤੇ ਸਿੱਖਿਆ ਲਈ ਕੁਝ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਸਹੂਲਤਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣ, ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਬੋਰਡਾਂ ਅਤੇ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ! ਨੇ ਕੁਝ ਰੈਗੂਲੇਟਰੀ ਉਪਾਅ ਅਪਣਾਏ ਹਨ। ਤਕਨੀਕੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਨਿਯੰਤਰਣ ਦੀ ਡਿਗਰੀ ਤੁਲਨਾਤਮਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵੱਧ ਰਹੀ ਹੈ। ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਲਈ ਸਿਹਤ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਡਾਕਟਰੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਸੰਸਦ ਦੇ ਇੱਕ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਸਖ਼ਤ ਉਪਾਅ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ।

(11) ਸੰਸਦ ਨੇ ਭਾਰਤੀ ਮੈਡੀਕਲ ਕੌਂਸਲ ਐਕਟ, 1956 ਨੂੰ ਮੈਡੀਕਲ ਕੌਂਸਲ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ ਦੇ ਗਠਨ, ਮੈਡੀਕਲ ਰਜਿਸਟਰ ਦੀ ਸਾਂਭ-ਸੰਭਾਲ ਅਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਨ ਲਈ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 10 ਦੇ ਹੇਰ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ "ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਮੈਡੀਕਲ ਕਾਲਜ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਸਿਵਾਏ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਪਿਛਲੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਜੋ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ .....।" ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਮੈਡੀਕਲ ਕਾਲਜ ਵੀ "ਅਧਿਐਨ ਦਾ ਨਵਾਂ ਜਾਂ ਉੱਚ ਕੋਰਸ ਨਹੀਂ ਖੋਲ੍ਹ ਸਕਦੇ ਹਨ।" ਜਾਂ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਪੂਰਵ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਅਧਿਐਨ ਜਾਂ ਸਿਖਲਾਈ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੋਰਸ ਵਿੱਚ ਸਿਖਲਾਈ ਜਾਂ ਇਸਦੀ ਦਾਖਲਾ ਸਮਰੱਥਾ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣਾ। ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਇਜਾਜ਼ਤ ਲੈਣ ਲਈ ਸਖ਼ਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਤੈਅ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਬਸ਼ਰਤਾਂ ਇਹ ਹੈ ਕਿ "ਹਰੇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਮੈਡੀਕਲ ਕਾਲਜ ਅਨੁਮਤੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ..... ਨਿਰਧਾਰਤ ਫਾਰਮ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਕੀਮ ਪੇਸ਼ ਕਰੇਗਾ" ਜੋ ਮੈਨੂੰ ਇਸ ਦੀਆਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਲਈ ਮੈਡੀਕਲ ਕੌਂਸਲ ਕੋਲ ਭੇਜਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਦ

ਕੌਂਸਲ ਹੇਰ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਵਿਚਾਰ ਕਰੇਗੀ (ਏ) ਕੀ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਮੈਡੀਕਲ ਕਾਲਜ ਜਾਂ ਮੌਜੂਦਾ ਕਾਲਜ ਟ੍ਰੇ ਕੌਂਸਲ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਮੈਡੀਕਲ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇਗਾ .....", (ਬੀ) ਕੀ ਮੈਡੀਕਲ 1 ਕਾਲਜ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਇੱਛਾ ਰੱਖਣ ਵਾਲਾ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਮੌਜੂਦਾ ਮੈਡੀਕਲ ਕਾਲਜ ਜੋ ਨਵਾਂ ਜਾਂ ਉੱਚ ਕੋਰਸ ਖੋਲ੍ਹਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਕੋਲ ਲੋੜੀਂਦੇ ਵਿੱਤੀ I ਸਰੋਤ ਹਨ; ; (c) ਕੀ ਮੈਡੀਕਲ ਕਾਲਜ ਦੇ ਸਹੀ ਕੰਮਕਾਜ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਸਟਾਫ਼, ਸਾਜ਼ੋ-ਸਾਮਾਨ, ਰਿਹਾਇਸ਼, ਸਿਖਲਾਈ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਹੂਲਤਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਲੋੜੀਂਦੀਆਂ ਸਹੂਲਤਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਜਾਂ ਅਧਿਐਨ ਦੇ ਨਵੇਂ ਕੋਰਸ ਨੂੰ ਯੋਜਨਾ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਮਾਂ ਸੀਮਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ; (d) ਕੀ ਅਜਿਹੇ ਮੈਡੀਕਲ ਕਾਲਜ ਵਿੱਚ ਜਾਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਵਾਲੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਸੰਖਿਆ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ

Ravneet Kaur v. The Christian Medical College, Ludhiana 213
and another (Jawahar Lal Gupta, J.). (F.B.)

ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਹਸਪਤਾਲ ਦੀਆਂ ਢੁਕਵੀਆਂ ਸਹੂਲਤਾਂ ਸਕੀਮ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਮਾਂ ਸੀਮਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ; (e) ਕੀ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਡਾਕਟਰੀ ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਸਹੀ ਸਿਖਲਾਈ ਦੇਣ ਲਈ ਕੋਈ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਉਲੀਕਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਐਕਟ ਇਹ ਵੀ ਤਜਵੀਜ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੈਡੀਕਲ ਕਾਲਜ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਮੈਡੀਕਲ ਯੋਗਤਾ ਦੀ ਅਗਾਊਂ ਇਜਾਜ਼ਤ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਅਜਿਹੇ ਕਾਲਜ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, "ਇੱਕ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਮੈਡੀਕਲ ਯੋਗਤਾ" ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 11 ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਮੈਡੀਕਲ ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਜਾਂ ਮੈਡੀਕਲ ਸੰਸਥਾ ਜੋ ਪਹਿਲੀ ਅਨੁਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਹੋਣਗੀਆਂ। ਐਕਟ ਦਾ ਸੈਕਸ਼ਨ 15 ਦੱਸਦਾ ਹੈ ਕਿ "ਸ਼ਿਡਿਊਲ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਡਾਕਟਰੀ ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਨਾਮਾਂਕਣ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਸਟੇਟ ਮੈਡੀਕਲ ਰਜਿਸਟਰ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੀ ਯੋਗਤਾ ਹੋਣਗੀਆਂ।" ਇਹ ਅੱਗੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ "ਰਾਜ ਦੇ ਮੈਡੀਕਲ ਰਜਿਸਟਰ 'ਤੇ ਨਾਮਾਂਕਿਤ ਮੈਡੀਕਲ ਪ੍ਰੈਕਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ, (ਏ) ਸਰਕਾਰ ਵਿਚ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਸਥਾਨਕ ਜਾਂ ਹੋਰ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਈ ਗਈ ਕਿਸੇ ਸੰਸਥਾ ਵਿਚ ਡਾਕਟਰ ਜਾਂ ਸਰਜਨ ਵਜੋਂ ਅਹੁਦਾ ਨਹੀਂ ਸੰਭਾਲੇਗਾ; (ਬੀ) ਕਿਸੇ ਵੀ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਦਵਾਈ ਦਾ ਅਭਿਆਸ ਕਰੇਗਾ।" ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 17 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਮੈਡੀਕਲ ਇੰਸਪੈਕਟਰਾਂ ਨੂੰ "ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੈਡੀਕਲ ਸੰਸਥਾ, ਕਾਲਜ, ਹਸਪਤਾਲ ਜਾਂ ਹੋਰ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦਾ ਮੁਆਇਨਾ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਡਾਕਟਰੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜਾਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਕਿਸੇ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਜਾਂ ਮੈਡੀਕਲ ਸੰਸਥਾ ਦੁਆਰਾ ਆਯੋਜਿਤ ਕਿਸੇ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਲਈ। ਮੈਡੀਕਲ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਮਾਨਤਾ ਦੇਣ ਲਈ। ਪ੍ਰੀਖਿਆਵਾਂ 'ਤੇ ਵਿਜ਼ਟਰਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਧਾਰਾ 18 ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਿਵਸਥਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।, ਜੇਕਰ ਇਹ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਧਿਐਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦੇ ਕੋਰਸਾਂ ਵਿੱਚ ਗੁਜ਼ਰਨਾ ਹੈ ਜਾਂ ਮੈਡੀਕਲ ਸੰਸਥਾ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖਿਆ ਲਈ ਸਟਾਫ਼, ਉਪਕਰਣ, ਰਿਹਾਇਸ਼, ਸਿਖਲਾਈ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਹੂਲਤਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਜਾਂ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਜਾਂ ਕਾਲਜ "ਕਾਉਂਸਿਲ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਨਹੀਂ ਹਨ" ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਕੌਂਸਲ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ 'ਤੇ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਅਗਲੀ ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਯੋਗਤਾ ਜਾਂ ਸੰਸਥਾ ਦੀ ਮਾਨਤਾ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਦੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਆਦੇਸ਼ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਧਾਰਾ ਅਧੀਨ

19A, ਕੌਂਸਲ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਡਾਕਟਰੀ ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਦੇਣ ਲਈ ਡਾਕਟਰੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਮਾਪਦੰਡ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸਮਰੱਥ ਹੈ। ਕੌਂਸਲ ਪੇਸ਼ੇਵਰ ਆਚਰਣ ਅਤੇ ਸ਼ਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੇ ਮਿਆਰ ਅਤੇ ਮੈਡੀਕਲ ਪ੍ਰੈਕਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਲਈ ਨੈਤਿਕਤਾ ਦਾ ਕੋਡ ਵੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਐਕਟ ਭਾਰਤੀ ਮੈਡੀਕਲ ਰਜਿਸਟਰ ਅਤੇ ਸਟੇਟ ਮੈਡੀਕਲ ਰਜਿਸਟਰ ਵਜੋਂ ਜਾਣੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਮੈਡੀਕਲ ਪ੍ਰੈਕਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਦੇ ਰਜਿਸਟਰਾਂ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਨਾਮ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣਗੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਡਾਕਟਰੀ ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹ "ਇੱਕ ਵਜੋਂ ਅਭਿਆਸ ਕਰਨ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ। ਭਾਰਤ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਮੈਡੀਕਲ ਪ੍ਰੈਕਟੀਸ਼ਨਰ ”

(12) ਐਕਟ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਅਨੁਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਅਤੇ ਮੈਡੀਕਲ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਮੈਡੀਕਲ ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਦੂਜੀ ਅਨੁਸੂਚੀ ਵਿੱਚ, "ਭਾਰਤ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਮੈਡੀਕਲ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਡਾਕਟਰੀ ਯੋਗਤਾਵਾਂ" ਨੂੰ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਨੁਸੂਚੀ 3 ਵਿੱਚ "ਮੈਡੀਕਲ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਡਾਕਟਰੀ ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸੂਚੀਬੱਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਪਹਿਲੀ ਅਨੁਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹਨ।"

(13) ਇਹ ਐਕਟ ਮੈਡੀਕਲ ਕਾਲਜਾਂ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਅਤੇ ਮੈਡੀਕਲ ਪ੍ਰੈਕਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਦੇ ਆਚਰਣ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਐਕਟ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ ਹੈ ਕਿ ਮੈਡੀਕਲ ਕਾਲਜ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਮਿਆਰ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ, ਲੋੜੀਂਦੀਆਂ ਸਹੂਲਤਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਅਤੇ ਸਿਰਫ਼ ਉਹੀ ਲੋਕ ਜੋ ਯੋਗ ਅਭਿਆਸ ਦਵਾਈ ਅਤੇ ਸਰਜਰੀ ਹਨ।

(14) ਸੰਸਥਾਨ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਸਭ ਸਿਰਫ ਕਾਲਜ ਨੂੰ ਸਿਖਲਾਈ ਦੇਣ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਸਿਖਲਾਈ ਦੀ ਕੋਈ ਮਾਤਰਾ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਦਵਾਈ ਅਤੇ ਸਰਜਰੀ ਦਾ ਅਭਿਆਸ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗੀ। ਉਹਨਾਂ ਲਈ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇੱਕ ਇਮਤਿਹਾਨ ਦੇਣ ਅਤੇ ਇੱਕ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸੰਸਥਾ ਤੋਂ ਡਿਗਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਹੈ। ਸੰਸਥਾ ਦੀ ਮਾਨਤਾ ਦੀ ਮੋਹਰ ਅਤੇ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੁਆਰਾ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦੁਆਰਾ ਸਿਖਲਾਈ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਪੂਰਵ-ਸ਼ਰਤਾਂ ਹਨ ਤਾਂ ਜੋ ਉਹ ਆਪਣੇ ਹੁਨਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋ ਸਕਣ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਮੈਡੀਕਲ ਡਿਗਰੀ ਦੇ ਪੁਰਸਕਾਰ ਲਈ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦੇਣ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

(15) ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਜਵਾਬਦੇਹ-ਕਾਲਜ ਪੰਜਾਬ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਨਾਲ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ, ਇਹ ਪੰਜਾਬ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਐਕਟ, 1947 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਅਧੀਨ ਉਚਿਤ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਹੈ। ਗਵਰਨਿੰਗ ਬਾਡੀ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ, ਅਧਿਆਪਨ ਸਟਾਫ ਦੇ ਇੱਕ ਮੈਂਬਰ ਕੋਲ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਹੋਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ, ਅਧਿਐਨ ਦੇ ਕੋਰਸ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲੇ ਲਈ ਯੋਗਤਾ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤ੍ਰਤ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ

ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ। ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੁਕਤ ਕਮੇਟੀ ਕਾਲਜ ਦਾ ਨਿਰੀਖਣ ਕਰਨ ਦੀ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਇਹ ਦੱਸਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੁਝ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਤਾਂ ਸੰਸਥਾ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਨਿਯਮਾਂ ਜਾਂ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਲਈ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਅਧਿਆਪਨ ਅਮਲੇ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਇਮਤਿਹਾਨ ਆਦਿ ਵਜੋਂ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਜਾਂ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਬਾਡੀ ਲਈ ਚੋਣ ਲੜਨ ਜਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਤੋਂ ਵੀ ਰੋਕ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕਾਲਜ "ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਤੇ ਆਚਰਣ" ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਹੈ। ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਸੰਸਥਾ ਵਿੱਚ ਅਧਿਆਪਨ ਅਹੁਦਿਆਂ 'ਤੇ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਅਕਾਦਮਿਕ ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਅਧਿਆਪਨ ਦਾ ਤਜਰਬਾ ਆਦਿ ਵੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦੀ ਹੈ,

(16) ਇੰਡੀਅਨ ਮੈਡੀਕਲ ਕੌਂਸਲ ਐਕਟ, 1956, ਪੰਜਾਬ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਐਕਟ, 1947 ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮਾਂ/ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਸੰਯੁਕਤ ਰੀਡਿੰਗ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਸੰਸਥਾ ਉੱਤੇ ਨਿਯੰਤਰਣ ਦੀ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਡਿਗਰੀ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਮੈਡੀਕਲ ਕੋਰਟ ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ। ਨਿਯੰਤਰਣ ਲਗਭਗ ਵਿਆਪਕ ਹੈ। ਗਤੀਵਿਧੀ ਦੇ ਹਰ ਖੇਤਰ ਜਿਵੇਂ ਕਿ. ਅਧਿਐਨ ਦੇ ਕੋਰਸ, ਸਟਾਫ ਦੀ ਭਰਤੀ, ਸਿੱਖਿਆ ਅਤੇ ਸਿਖਲਾਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਸੁਵਿਧਾਵਾਂ ਅਤੇ ਸਟਾਫ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤ੍ਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

(17) ਇੱਕ ਹੋਰ ਤੱਥ ਜਿਸਦਾ ਇੱਥੇ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਸਦੀ ਦੇ ਅਖੀਰਲੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ, ਬਾਇਓਟੈਕਨਾਲੋਜੀ ਵਿੱਚ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਤਰੱਕੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਨਿਦਾਨ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਇਲਾਜ ਲਈ ਵੀ ਹੁਣ ਆਧੁਨਿਕ ਉਪਕਰਨ ਉਪਲਬਧ ਹਨ। ਸਰੀਰ ਦੇ ਉਹ ਅੰਗ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹੁਣ ਤੱਕ ਅਨੁਮਾਨ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ, ਹੁਣ ਐਂਡੋਸਕੋਪ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਦੇਖਿਆ ਅਤੇ ਜਾਂਚਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕੰਪਿਊਟਰਾਈਜ਼ਡ ਟੋਮੋਗ੍ਰਾਫੀ ਅਤੇ ਅਲਟਰਾ ਸਾਊਂਡ ਉਪਕਰਨਾਂ ਦੀਆਂ ਸਹੂਲਤਾਂ ਡਾਕਟਰੀ ਪੁਰਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸਰੀਰ ਦੇ ਲਗਭਗ ਹਰ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਦੇਖਣ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਮੈਗਨੈਟਿਕ ਰੈਜ਼ੋਨੈਂਸ ਇਮੇਜਿੰਗ ਲਗਭਗ ਪੂਰੇ ਸਰੀਰ ਦੀ ਇੱਕ ਸਹੀ ਤਸਵੀਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਸੋਫਿਸਟੀ ਕੈਟਿਡ ਉਪਕਰਨ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਮੰਗਵਾਉਣੇ ਪੈਂਦੇ ਹਨ। ਸਰਕਾਰ ਨਾ ਸਿਰਫ ਆਯਾਤ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਬਲਕਿ ਕਈ ਵਾਰ ਮੈਡੀਕਲ ਕਾਲਜਾਂ ਅਤੇ ਹਸਪਤਾਲਾਂ ਨੂੰ ਕਸਟਮ ਡਿਊਟੀ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਤੋਂ ਛੋਟ ਵੀ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਪੈਸਿਆਂ ਦੇ ਲਿਹਾਜ਼ ਨਾਲ ਗਿਣਿਆ ਜਾਵੇ, ਤਾਂ ਇਹ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਘੱਟ-ਸਥਾਈ ਸਹਾਇਤਾ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਕੋਈ ਹੈਰਾਨੀ ਦੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹ ਕਾਲਜ ਨੇ ਆਪਣੇ

Ravneet Kaur v. The Christian Medical College, Ludhiana 215
and another (Jawahar Lal Gupta, J.). (F.B.)

ਪ੍ਰਾਸਪੈਕਟਸ ਵਿੱਚ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਟੀਡੀਆ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ "ਕਾਲਜ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ■ ਹਸਪਤਾਲ ਦੇ ਕੰਮ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਦਿਲਚਸਪੀ ਅਤੇ ਸਮਰਥਨ ਜਾਰੀ ਰੱਖਿਆ ਹੈ।"-

(18) ਇਮਾਰਤ ਅਤੇ ਉਪਕਰਨ ਸੰਸਥਾ ਦਾ body ਫਰੇਮ ਹਨ। ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੀ ਮਾਨਤਾ ਆਤਮਾ ਹੈ ਜੋ ਦਿੰਦੀ ਹੈ

ਇਹ ਜੀਵਨ. ਇਹ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦਾ ਹੈ. ਇਹ ਉਹਨਾਂ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਸਿਖਲਾਈ ਦੇਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਦੀ ਸਿਹਤ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ ਕਰਨ ਲਈ ਯੋਗ ਹੋਣਗੇ। ਸੰਸਥਾ ਜਨਤਕ ਫਰਜ਼ ਨਿਭਾਉਣ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਦੇ ਨਾਲ ਭਾਈਵਾਲ ਬਣ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਕੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਆਰਟੀਕਲ 226 ਦੀ ਵਿਆਪਕ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਦਖਲ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਹੈ, ਇਸ ਨੂੰ ਅਜੇ ਵੀ ਇਕ ਅਲੱਗ-ਥਲੱਗ ਟਾਪੂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ?

(19) ਸੰਵਿਧਾਨ ਦਾ ਭਾਗ III ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਆਰਟੀਕਲ 12 ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਧਾਰਾ ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਪ੍ਰੋ ਵਿਜ਼ਨ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਗ III ਦਾ ਹੁਕਮ ਸਿਰਫ ਸੰਖ ਅਤੇ ਰਾਜਾਂ ਦੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਅਤੇ ਵਿਧਾਨਕ ਅੰਗਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਸਥਾਨਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ, ਰਾਜ ਦੇ ਸਾਧਨਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਤੱਕ ਵੀ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਹੈ। ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਜੋ ਸਰਕਾਰੀ ਜਾਂ ਜਨਤਕ ਕਾਰਜਾਂ ਨੂੰ ਚਲਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਅਨੁਛੇਦ 13 ਹੋਰ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕਾਨੂੰਨ ਜੋ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਇਕਸਾਰ ਜਾਂ ਅਪਮਾਨਿਤ ਹਨ, ਵੈਧ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੇ। ਅਨੁਛੇਦ 14 ਤੋਂ 16 ਬਰਾਬਰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਧਾਰਾ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਧਾਰਾ 17 ਫੂਤ-ਛਾਤ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਅਭਿਆਸ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਰੂਪ ਵਿਚ ਮਨ੍ਹਾ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਧਾਰਾ 18 ਸਿਰਲੇਖਾਂ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਆਰਟੀਕਲ 19 ਬੋਲਣ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਦਾ ਹੈ ਆਦਿ। ਆਰਟੀਕਲ 20 ਸਾਬਕਾ ਪੋਸਟ ਫੈਕਟੋ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਰੋਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਉਸ ਸਮੇਂ ਲਾਗੂ ਹੋਏ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜਦੋਂ ਐਕਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਧਾਰਾ 21 ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਗਰੰਟੀ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਆਰਟੀਕਲ 22- ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਅਤੇ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਵਿਰੁੱਧ ਸੁਰੱਖਿਆ ਉਪਾਵਾਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਧਾਰਾ 23 ਤੋਂ 28 ਵਿਚ ਸ਼ੇਸ਼ਣ ਵਿਰੁੱਧ ਸੁਰੱਖਿਆ, ਫੈਕਟਰੀਆਂ ਵਿਚ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਅਤੇ ਧਰਮ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਆਦਿ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਇਸ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ, ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਵਰਗ ਇੱਕ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਅਤੇ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਅਜਿਹਾ ਅਧਿਕਾਰ "ਆਪਣੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀਆਂ ਲਿਪੀਆਂ ਜਾਂ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰੱਖਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਇੱਕ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਹਿਯੋਗੀ ਹੈ ..... " (ਦੇਖੋ ਕੇਰਲ ਸਿੱਖਿਆ ਬਿੱਲ-ਏਆਈਆਰ, 1958 SC 956- -ਪੰਨਾ 20 ਤੇ ਪੰਨਾ 976)। ਅਨੁਛੇਦ 29 ਦੀ ਧਾਰਾ 2 ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ "ਸਿਰਫ ਧਰਮ, ਨਸਲ, ਜਾਤ, ਭਾਸ਼ਾ" ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਡੇਨੀਫਿਕ ਦਾਖਲੇ ਤੋਂ ਰਾਜ ਦੇ ਫੰਡਾਂ ਤੋਂ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾਉਂਦੀ ਹੈ' ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਹਰੇਕ ਨਾਗਰਿਕ ਨੂੰ ਇੱਕ ਬੁਨਿਆਦੀ 1 ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਧਰਮ ਆਦਿ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਵਿੱਤੀ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਨਿੱਜੀ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਨਾਲ ਵੀ ਦਾਖਲੇ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਵਿਤਕਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਧਾਰਾ 30 ਧਾਰਮਿਕ ਅਤੇ ਭਾਸ਼ਾਈ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਇਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਜੋ ਧਾਰਾ 29(1) ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਧਾਰਾ 30(1) ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

(20) ਇਹ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਨੇ ਧਾਰਾ 32 ਅਤੇ 226 ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਪਚਾਰ ਵੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਇੱਕ ਦੁਖੀ ਵਿਅਕਤੀ

ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਭਾਗ III ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਜਾਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦਾ ਅਨੁਛੇਦ 226 ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਨੂੰ "ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ "ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ "ਹੋਬੀਆਸ ਕਾਰਪਸ, ਹੁਕਮ, ਮਨਾਰੀ, ਕੋ-ਵਾਰੰਟ ਅਤੇ ਸਰਟੀਓਰੀ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ ਰਿੱਟਾਂ ਸਮੇਤ ਨਿਰਦੇਸ਼, ਆਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਰਿੱਟ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦਾ ..... ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਚਿਤ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਰਕਾਰ ..... ਦੁਆਰਾ ਪਰੀ III ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ। ਇਹ ਉਪਾਅ ਇੱਕ ਨਾਗਰਿਕ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਵੀ ਉਪਲਬਧ ਹੋਣਗੇ ਜਦੋਂ ਇਹ ਕੇਵਲ ਧਰਮ, ਨਸਲ ਜਾਂ ਜਾਤ ਆਦਿ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਦਾਖਲਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਧਾਰਾ 29 ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੜ੍ਹਦਿਆਂ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਨਿੱਜੀ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਜਾਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਦੀ ਨਿਆਇਕ ਨਿਗਰਾਨੀ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਨਹੀਂ ਹੈ।

(21) ਇਸ ਤੋਂ ਵੀ ਅੱਗੇ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਰਾਜ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਲਗਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਬਰਾਬਰੀ ਦਾ ਵਿਹਾਰ ਕਰੇ। ਇਹ ਇਸ ਨੂੰ ਮਨਮਾਨੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਦਾ ਹੈ। ਰਾਜ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਇਸ ਦੇ ਸਾਧਨ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਭਾਗ III ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਕਾਨੂੰਨ ਜਾਂ ਨਿਯਮ ਨਹੀਂ ਬਣਾ ਸਕਦੇ। ਕੀ ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਹੋਰ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਜੋ ਜਨਤਕ ਫਰਜ਼ ਨਿਭਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ ਪਰ ਅੰਦਰ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀਆਂ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 12 ਦੇ ਤਹਿਤ 'ਰਾਜ' ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਬਰਾਬਰੀ ਵਾਲਾ ਵਿਹਾਰ ਕਰਨ, ਮਨਮਾਨੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਨ ਅਤੇ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣ ਜਾਂ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਆਜ਼ਾਦ ਹਨ ਜੋ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਦੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦੇ ਹਨ? ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਭਾਗ III ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ?

(22) ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਕਿ ਇੱਕੋ ਖੇਡ ਲਈ ਨਿਯਮ ਦੇ ਦੋ ਸੈੱਟ ਹਨ। ਇਹ ਸਿਰਫ ਸਹੀ ਹੈ ਕਿ ਹਰੇਕ ਸੰਸਥਾ ਜਿਸ 'ਤੇ ਜਨਤਕ ਡਿਊਟੀ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਧਾਰਾ 14 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਮਨਮਾਨੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ, ਬਰਾਬਰੀ ਦਾ ਵਿਵਹਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਭਾਗ III ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਦੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਧਾਰਾ 29(2) ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸੰਕੇਤ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਤੋਂ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਇੱਕ ਨਿੱਜੀ ਸੰਸਥਾ ਵੀ ਧਰਮ, ਜਾਤ ਆਦਿ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵਿਤਕਰਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ। ਕਰਤੱਵਾਂ ਨੂੰ ਦੋ ਮਜ਼ਬੂਤੀ ਨਾਲ ਵਿਪਰੀਤ ਵਰਗਾਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡਣਾ। ਜਨਤਕ ਫਰਜ਼ ਨਿਭਾ ਰਹੀਆਂ ਨਿੱਜੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਰਾਜ ਦੇ ਯਤਨਾਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਉਹ ਰਾਜ ਦੇ ਭਾਈਵਾਲ ਹਨ। ਨਿੱਜੀ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਅਦਾਰੇ ਇੱਕੋ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਦੋ ਪਹਿਲੂ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਖੱਬਾ ਪਾਸਾ ਚੁੱਢੀ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਸੱਜਾ ਪਾਸਾ ਮੁਸਕਰਾ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ।

(23) ਜਵਾਬਦੇਹ-ਕਾਲਜ ਦੇ ਵਕੀਲ ਸ਼੍ਰੀ ਪਟਵਾਲੀਆ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਧਾਰਾ 226 ਦੀ ਵਿਆਪਕ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਏ.

Ravneet Kaur v. The Christian Medical College, Ludhiana 217
and- another (Jawahar Lal Gupta, J.) (F.B.)

ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 12 ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਿੱਟ ਸਿਰਫ ਰਾਜ ਜਾਂ ਹੋਰ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਜਾਰੀ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਉਸਨੇ ਮੁੜ ਗਡੇਆ ਮਗਭੂਸ਼ਨ ਰੈਡੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ (5) ਵਿੱਚ ਮਦਰਾਸ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇੱਕ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ, ਇਹ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਮਨਾਹੀ ਦੀ ਰਿੱਟ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਜਾਂ ਧਾਰਾ 226 ਨੂੰ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਲਈ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਆਮ ਉਪਾਅ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਆਮ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਉਸਨੇ *LT ਕੋਰ ਪੋਰੇਸ਼ਨ ਬਨਾਮ ਮਦਰਾਸ ਸਟੇਟ (6)* ਵਿੱਚ ਮਦਰਾਸ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ *ਨੈਸ਼ਨਲ ਸੀਡਜ਼ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਕਰਮਚਾਰੀ ਬਨਾਮ ਐਮਐਸ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ (7)* ਵਿੱਚ ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਵੀ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ। "ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹੁਣ ਧਾਰਾ 226 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਮਨਾਹੀ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਕਿਸੇ ਨਿੱਜੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਵੀ ਅਜਿਹਾ ਕੰਮ ਕਰਨ ਤੋਂ ਮਨ੍ਹਾ ਕਰਨ ਲਈ ਜਾਰੀ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਬਿਨੈਕਾਰ ਨੂੰ ਸੱਟ ਲੱਗਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ।" ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਭਾਰਤੀ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਬਨਾਮ ਐੱਸ.ਵੀ.ਐੱਸ. ਰਾਓ (8) ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਆਪਣੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਵੀ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ, ਇਹ ਦਲੀਲ ਦੇਣ ਲਈ ਕਿ ਆਰਟੀਕਲ 226 ਦਾ ਉਦੇਸ਼ "ਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਨੂੰ ਕੁਝ ਹੱਦ ਤੱਕ ਇੱਕੋ ਜਿਹਾ ਰੱਖਣਾ ਸੀ। ਇੰਗਲੈਂਡ ਵਿਚ ਕਿੰਗਜ਼ ਬੈਂਚ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਜੋਂ ਸਥਿਤੀ। ਕੀ ਅਜਿਹਾ ਹੈ ?

(24) ਵੈਬਸਟਰ ਦੀ ਤੀਸਰੀ ਨਵੀਂ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਡਿਕਸ਼ਨਰੀ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਇੱਕ 'ਰਿੱਟ' ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ "ਇੱਕ ਰਸਮੀ ਲਿਖਤੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ - ਇੱਕ ਪੱਤਰੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਾਧਨ ਜੋ ਐਂਗਲੋ ਸੈਕਸ਼ਨ ਸਮਿਆਂ ਤੋਂ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਰਾਜ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਮੋਹਰ ਹੇਠ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਸ ਦੀਆਂ ਗ੍ਰਾਂਟਾਂ, ਇੱਛਾਵਾਂ ਅਤੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰਨ ਲਈ; ਇੱਕ ਹੁਕਮ ਜਾਂ ਲਿਖਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜੋ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਹੁਕਮ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਸ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਕਿਸੇ ਕੰਮ ਨੂੰ ਕਰਨ ਜਾਂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਉਚਿਤ ਅਥਾਰਟੀ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭੁਸੱਤਾ ਜਾਂ ਅਦਾਲਤ ਜਾਂ ਨਿਆਂਇਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਮੋਹਰ ਹੇਠ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

(25) ਪੰਨਾ 617 'ਤੇ ਪ੍ਰੋ. ਡੀ ਸਮਿਥ, ਵੁਲਫ ਅਤੇ ਜੌਵੇਲ (ਪੰਜਵਾਂ ਐਡੀਸ਼ਨ) ਦੁਆਰਾ 'ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ' ਵਿੱਚ, ਸਰਟੀਓਰੀ ਅਤੇ ਸੈਂਡਮਸ ਦੀਆਂ ਲਿਖਤਾਂ ਸਮੇਤ 'ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਉਪਚਾਰਾਂ ਅਤੇ ਕਾਰਜ ਪ੍ਰਣਾਲੀਆਂ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸਕ ਵਿਕਾਸ' ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਵਿੱਚ ਲਿੱਭਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਸ਼ਬਦ :-

"ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਸਮਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਸ਼ਾਹੀ ਲਿਖਤਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਕਰਿਸਪ, ਵਪਾਰਕ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮਾਨਸਿਕ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸੀਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਰਾਜਾ ਸੂਚਨਾਵਾਂ ਜਾਂ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਪਹੁੰਚਾਉਂਦਾ ਸੀ। ਸਰਟੀਓਰੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗਠਨ ਵਿਚ ਇਕ ਸ਼ਾਹੀ ਮੰਗ ਸੀ; ਰਾਜਾ, ਕੁਝ ਦੇ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਹੋਣ ਦੀ ਇੱਛਾ ਰੱਖਦਾ ਹੈ

- (5) ਏਆਈਆਰ 1951 ਮਦਰਾਸ 249
- (6) ਏਆਈਆਰ 1954 ਮਦਰਾਸ 549
- (7) ਏਆਈਆਰ 1972 ਦਿੱਲੀ 292
- (8) 1953 SCR 1144.

ਮਾਮਲਾ, ਹੁਕਮ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਈ ਜਾਵੇ...ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਦੇ ਕੈਲੰਡਰ ਵਿੱਚ ਐਸਚੀਟਡਰ ਜਾਂ ਸੈਰਿਫ ਨੂੰ ਸੰਬੰਧਿਤ ਕਈ ਪ੍ਰਮਾਣ ਪੱਤਰਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਹੈ, ਤਾਂ ਜੋ ਪੁੱਛ-ਪੜਤਾਲ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਾਲ 1260 ਲਈ ਹੋਵੇ।

.....

ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਸਮਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਨੇ ਅਣਗਿਣਤ ਬੇਨਾਮ ਲਿਖਤਾਂ ਵੀ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀਆਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ 'ਮੰਡਮਸ' ਸ਼ਬਦ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ - 'ਇੱਕ ਵਿਸ਼ਾਲ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੇ ਤਾਨਾਸ਼ਾਹ ਮੁਖੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਦਿਨ ਵਿੱਚ ਕਈ ਵਾਰ ਆਪਣੀ ਪਰਜਾ ਨੂੰ ਹੁਕਮ ਦੇਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲੇਗਾ'--

ਸ਼ਾਹੀ ਲਿਖਤ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ, ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਤੋਂ ਉਪਾਅ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇ ਵਧਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਆਏ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਹ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, 'ਜਵਾਬੀ ਸੂਟ ਵਿਚ ਮਨਮਾਨੀ, ਇੱਥੋਂ ਤਕ ਕਿ ਗੈਰ-ਜ਼ਿਮੋਵਾਰਾਨਾ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ' ਹੋਈ। 12 ਵੀਂ ਸਦੀ ਦੇ ਮੱਧ ਤੱਕ ਅਜਿਹੇ ਸ਼ਾਹੀ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਨਿਆਂਇਕ ਬਣ ਗਏ ਅਤੇ ਨਿਵਾਰਣ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਦੇ ਦਰਬਾਰ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਾ ਕਿ ਰਾਜੇ ਤੋਂ। ਇਸ ਲਈ, ਰਿੱਟ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦਾ ਵਿਕਾਸ, ਇਸ ਬਾਰੇ ਆਧੁਨਿਕ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਕਾਨੂੰਨ ਲਈ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਹੈ; ਨਿਆਂਇਕ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਤੋਂ ਬਚਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਹੁਕਮਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਜੋ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ, ਉਹ ਬਦਲੇ ਵਿੱਚ ਕੇਂਦਰੀ ਤੰਤਰ ਬਣ ਗਿਆ। ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਨਿਆਂਇਕ ਨਿਯੰਤਰਣ ।

ਸ਼ਬਦ 'ਅਧਿਕਾਰਤ ਲਿਖਤਾਂ' ਕਿਉਂ?

(26) ਪੈਰਾ 14-008 ਵਿੱਚ, ਇਸ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ "ਇਹ ਇੱਕ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਮੌਟੈਗੂ ਅਤੇ ਤਿੰਨ ਭਰਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਤਾਜ ਦੀ ਆਪਣੀ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਲਈ ਨੋਟ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਹੈਬੀਅਸ ਕਾਰਪਸ ਨੂੰ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ 'ਪ੍ਰੋਗੇਟਿਵ ਰਿੱਟ' ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਮੌਟੈਗੂ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਇੱਕ ਅਧਿਕਾਰਤ ਲਿਖਤ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਰਾਜੇ ਦੇ ਨਿਆਂ ਨੂੰ ਉਸਦੀ ਪਰਜਾ ਨੂੰ ਸੌਂਪੇ ਜਾਣ ਦੀ ਚਿੰਤਾ ਕਰਦੀ ਹੈ; ਕਿਉਂਕਿ ਰਾਜੇ ਨੂੰ ਲੇਖਾ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਦੀ ਪਰਜਾ ਨੂੰ ਕੈਦ ਕਿਉਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

(27) ਪੈਰਾ 14-001 ਵਿੱਚ, ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ, "ਪਰ ਇਹ ਸਮਝਾਉਣਾ ਕਾਫ਼ੀ ਆਸਾਨ ਹੈ ਕਿ ਮੈਨਸਫੀਲਡ ਅਤੇ ਬਲੈਕਸਟੋਨ ਜੋ ਕਿ ਚੰਗੇ ਕਿੰਗ ਦੇ ਆਦਮੀ ਸਨ, ਨੂੰ ਹੈਬੀਅਸ ਕਾਰਪਸ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਚਰਿੱਤਰ 'ਤੇ ਕਿਉਂ ਜ਼ੋਰ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਅਤੇ ਜੇ ਇਹ ਉਹ ਗੁਣ ਸਨ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਨਜ਼ਰਾਂ ਵਿਚ ਹੈਬੀਅਸ ਕਾਰਪਸ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਸਨ! ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਰਿੱਟ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਰਗੀਕਰਣ ਲਈ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਹੁਕਮ ਦੁਆਰਾ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਸਾਂਝਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, 'ਕਿੰਗਜ਼ ਬੈਂਚ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਤੋਂ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੁਕਮ' ਅਤੇ 'ਸਭ ਤੋਂ ਵਿਆਪਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਪਚਾਰਕ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੀ ਇੱਕ ਰਿੱਟ'। ਮੈਂਡਮਸ ਦੀ ਰਿੱਟ, ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਜਨਤਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਣਗਿਹਿਲੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਤਾਜ ਦੀ ਬੇਇੱਜ਼ਤੀ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਡਿਊਟੀ; ਅਤੇ ਇਹ ਕਿਰਪਾ ਦੀ ਲਿਖਤ ਸੀ। ਮਨਾਹੀ ਅਤੇ ਸਰਟੀਓਰੀ ਦੇ 'ਪ੍ਰੋਗੇਟਿਵ' ਗੁਣ ਅਜੇ ਵੀ ਵਧੇਰੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸਨ। ਮਨਾਹੀ ਹਮੇਸ਼ਾ ਤਾਜ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਸੰਭਾਲ ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਸਰਟੀਓਰੀ ਇਤਿਹਾਸਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰਾਜ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਕਿੰਗਜ਼ ਬੈਚ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ; ਇਹ ਘਟੀਆ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲਾਂ ਦੇ ਨਿਯੰਤਰਣ ਲਈ ਬਹੁਤ ਮਹੱਤਵ ਰੱਖਦਾ ਸੀ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਨਿਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ; ਇਹ ਬੇਸ਼ੱਕ ਕਿਸਮ ਲਈ ਇੱਕ ਲਿਖਤ ਸੀ ਪਰ ਵਿਸ਼ੇ ਲਈ ਨਹੀਂ।”

(28) ਹਾਲਾਂਕਿ, ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਮੋਡ] ਇਸ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕੁਝ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅੰਤਰ ਹਨ। ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਸੰਵਿਧਾਨ ਸਦੀਆਂ ਤੋਂ ਅਨੁਭਵੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਕਸਤ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਹ ਦੂਜੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਉਦਾਹਰਣ ਤੋਂ ਕੁਝ ਵੀ ਖਿੱਚਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਪਦਾ। ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਇੱਕ ਲਿਖਤੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਹੈ ਜੋ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਤਜਰਬਿਆਂ ਤੋਂ ਵਿਆਪਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਖਿੱਚਦਾ ਹੈ। ਦੂਜਾ, ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਆਮ ਗਰੰਟੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਾਡਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਗਰੰਟੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਅਟੱਲ ਹਨ। ਤੀਜਾ, ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਸਰਵਉੱਚ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ ਸੰਪੰਨ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ, ਸੰਸਦ ਅਤੇ ਹੋਰ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾਵਾਂ ਦੇ ਕੰਮ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹਨ ਅਤੇ ਰਾਜ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੁਆਰਾ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਫਿਰ ਵੀ, ਅਸੀਂ ਰਾਜ ਦੇ ਇੱਕ ਚੁਣੇ ਹੋਏ ਮੁਖੀ ਦੇ ਨਾਲ ਇੱਕ ਲੋਕਤੰਤਰ ਹਾਂ। ਕਿਸੇ ਦੇ ਕੋਲ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ।

(29) ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਅੰਤਰਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਇਹ ਕੋਈ ਹੈਰਾਨੀ ਦੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਨਿਰਮਾਤਾਵਾਂ ਨੇ 'ਪ੍ਰੋਗੇਟਿਵ ਰਿੱਟਾਂ' ਦੇ ਸਖਤ ਮਾਡਲ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਅਪਣਾਇਆ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਐਕਟ, 1981 ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇੰਗਲੈਂਡ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਸੀ। ਸਾਡੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ, ਹਰ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਕੋਲ “ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼, ਆਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਰਿੱਟ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਹੈਬੀਅਸ ਕਾਰਪਸ, ਹੁਕਮ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ ਰਿੱਟ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਭਾਗ III ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਮਨਾਹੀ, ਕੋ-ਵਾਰੰਟ ਅਤੇ ਸਰਟੀਓਰੀ ਜਾਂ ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਵੀ।” ਸ਼ਕਤੀ ਸਿਰਫ 'ਪ੍ਰੀਰੇਗਾ ਟਾਈਵ ਰਿਟਸ' ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇੰਗਲੈਂਡ ਵਿੱਚ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ 'ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ .....' ਵਿੱਚ ਰਿੱਟ ਜਾਰੀ ਕਰ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਉਹ ਭਾਗ III ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਆਦੇਸ਼ ਵੀ ਜਾਰੀ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਰੂੜੀਵਾਦੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਪੀਜੇ ਇਰਾਨੀ ਬਨਾਮ ਮਦਰਾਸ ਸਟੇਟ ਅਤੇ ਹੋਰ (9) ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਚ ਨੇ ਪੰਨਾ 1738 'ਤੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ - "ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 226 ਦੇ ਤਹਿਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਖਾਸ ਸਮੂਹਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਰਿੱਟਾਂ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਤੱਕ ਸੀਮਿਤ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਰਟੀਓਰੀ ਮੈਡਮਸ ਆਦਿ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਰਿੱਟ ਇੰਗਲੈਂਡ ਵਿੱਚ ਸਮਝੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ, ਪਰ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਆਮ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ/ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ।

(30) ਕੁਝ ਸਾਲਾਂ ਬਾਅਦ, ਦਮਰਕਾ ਨਾਥ ਬਨਾਮ ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਅਫਸਰ (10) ਵਿੱਚ, ਇਹ ਹੋਇਆ ਕਿ-

“ਆਰਟੀਕਲ 226 ਨੂੰ ਵਿਆਪਕ ਵਾਕੰਸ਼ ਵਿਗਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਸਾਬਕਾ ਨਜ਼ਰੀਏ ਨਾਲ ਜਿੱਥੇ ਕਿਤੇ ਵੀ ਬੇਇਨਸਾਫ਼ੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਉਸ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਵਿਆਪਕ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਇੱਕ ਵਿਆਪਕ ਭਾਸ਼ਾ, ਜਿਸ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਅਧਿਕਾਰ ਜਿਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਇਸਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਸੰਵਿਧਾਨ

(9) A.I.R. 1961 S.C. 1731.

ਦੁਆਰਾ ਡਿਜ਼ਾਈਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ 'ਪ੍ਰਾਰਥਕ ਰਿੱਟਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ ਰਿੱਟ ਜਾਰੀ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇੰਗਲੈਂਡ ਵਿੱਚ ਖੜ੍ਹੀ ਹੈ ਪਰ ਉਹਨਾਂ ਰਿੱਟਾਂ ਦਾ ਦਾਇਰਾ ਵੀ "ਕੁਦਰਤ" ਸਮੀਕਰਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੁਆਰਾ ਵਿਸ਼ਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਸਮੀਕਰਨ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਸਕਣ ਵਾਲੀਆਂ ਰਿੱਟਾਂ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਇੰਗਲੈਂਡ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਨਾਲ ਪਰ ਉਹਨਾਂ ਤੋਂ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਸਮਾਨਤਾ ਖਿੱਚਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਅਪ੍ਰਤ. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਟੀਏਨਜ਼, ਆਰਡਰ ਜਾਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਲਿਖਤਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਲਿਖਤਾਂ।

ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਅਜੀਬ ਅਤੇ ਗੁੰਝਲਦਾਰ ਲੋੜਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਰਾਹਤਾਂ ਨੂੰ ਢਾਲਣ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਹਨ। ਅਨੁਛੇਦ 226 ਦੇ ਅਧੀਨ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਨੂੰ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪੂਰਵ- ਅਧਿਕਾਰਤ ਰਿੱਟ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਬਰਾਬਰੀ ਕਰਨ ਲਈ, ਇੰਗਲੈਂਡ ਵਰਗੇ ਤੁਲਨਾਤਮਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਛੋਟੇ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਸਾਲਾਂ ਦੌਰਾਨ ਵਧੀਆ ਗੈਰ-ਜ਼ਰੂਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਤਮਕ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਇਕਸਾਰ ਰੂਪ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਵਰਗਾ ਵਿਸ਼ਾਲ ਦੇਸ਼, ਸੰਘੀ ਢਾਂਚੇ ਅਧੀਨ ਕੰਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਉਸਾਰੀ ਲੇਖ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਹਰਾ ਦੇਵੇਗੀ।

(31) ਇੱਕ ਦਹਾਕੇ ਬਾਅਦ, *Rohtas Industries ਬਨਾਮ ਸਟਾਫ ਯੂਨੀਅਨ* (11) ਵਿੱਚ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 296 ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦੇ ਹੋਏ, ਇਸਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ: -

“ਆਰਟੀਕਲ 226 ਦੇ ਤਹਿਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਦੀ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਅਤੇ ਅਸਧਾਰਨ ਸ਼ਕਤੀ ਓਨੀ ਹੀ ਵਿਆਪਕ ਹੈ ਜਿੰਨੀ ਕਿ ਵਰਤੀ ਗਈ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਵਿਸ਼ਾਲਤਾ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਵੀ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ।

(10) ਏਆਈਆਰ 1966 ਐਸਸੀ 81.

(11) ਏਆਈਆਰ 1976 ਐਸਸੀ 425.

ਇੱਕ ਨਿੱਜੀ ਵਿਅਕਤੀ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ (ਹੋਰ) ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਉਪਲਬਧ ਹੋਣਾ, ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਇੱਕ ਜਿਸ ਲਈ ਕੋਈ ਹੋਰ ਉਪਾਅ ਮੌਜੂਦ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। 1963 ਵਿੱਚ ਅਨੁਛੇਦ 226 ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਆਰਟੀਕਲ 226 (1-A) ਨੂੰ ਸੰਮਿਲਿਤ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਨਿਵਾਸ ਦੇ ਭਾਵਪੂਰਣ ਸੰਦਰਭ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਲਈ ਰਿੱਟ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਟੀਚਿਆਂ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਨਾ ਇੱਕ ਗੱਲ ਹੈ, ਚੀਨ ਦੀ ਦੁਕਾਨ ਵਿੱਚ ਬੀਟੀਫਿਲ ਵਾਂਗ ਆਪਣੀ ਮੁਫਤ ਕਸਰਤ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕਰਨਾ ਦੂਸਰੀ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਅਸਧਾਰਨ ਉਪਾਅ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਬਾਰੇ ਬੁੱਧੀਮਾਨ ਅਤੇ ਸਪਸ਼ਟ ਨਿਆਂ-ਪ੍ਰਦਾਨਾਂ ਦੀ ਸਪੈਲਿੰਗ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਸਮੁੱਚੀਆਂ ਕੁਝ ਰੋਕਾਂ ਤੋਂ ਪਰੇ ਨਹੀਂ ਜਾਣਗੀਆਂ, ਸਿਵਾਏ ਜਿੱਥੇ ਸਥਿਤੀ ਦੀ ਭਿਆਨਕਤਾ ਜਾਂ ਹੋਰ ਅਸਧਾਰਨ ਸਥਿਤੀਆਂ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਨਿਆਂਇਕ ਰੋਕ ਜਾਂ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਦੁਹਾਈ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਨਿਆਂ ਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਤਾਕਤਵਰ ਡਰੱਗ ਦਾ ਨਿਆਂਪੂਰਨ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਪਿਛਾਖੜੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੱਖ ਸੰਭਾਵਨਾ ਵਿੱਚ ਬੋਲਦੇ ਹੋਏ, ਰਿੱਟ ਸ਼ਕਤੀ, ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਕੁਈ ਵਾਈਵ 'ਤੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸੈਨਟੀਨਲ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਲਈ ਖਤਰਾ ਪੈਦਾ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਲਈ.

(32) ਬੰਧੂਆ ਮੁਕਤੀ ਮੋਰਚਾ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਯੂਨੀਅਨ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ (12) ਵਿੱਚ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਆਰਟੀਕਲ 32 ਦੇ ਤਹਿਤ ਬੰਧੂਆ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੀ ਰਿਹਾਈ ਲਈ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ-ਪਟੀਸ਼ਿਓ ਦੇ ਨਾਲ ਲਾਈਡਲਿੰਗੀ, ਪੰਨਾ 814

Ravneet Kaur v. The Christian Medical College, Ludhiana 221
and another (Jawahar Lal Gupta, J.). (F.B.)

'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਭੂਤਾ ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਵੇਖਣ ਲਈ ਖੁਲੀ ਹੋਈ: -

“ਸੰਵਿਧਾਨ ਨਿਰਮਾਤਾਵਾਂ ਨੇ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਕਿਸੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਮਾਨਸਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰੂਪ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਹ ਸ਼ਰਤ ਰੱਖੀ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਿਸੇ ਸਖ਼ਤ ਪੈਟਰਨ ਜਾਂ ਸਿੱਧੇ ਜੈਕੇਟ ਫਾਰਮੂਲੇ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਉਦਾਹਰਨ ਲਈ, ਇੰਗਲੈਂਡ ਵਿੱਚ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਜਾਣਦੇ ਸਨ ਕਿ ਭਾਰਤ ਵਰਗੇ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਗਰੀਬੀ, ਅਗਿਆਨਤਾ, ਅਨਪੜ੍ਹਤਾ, ਵਾਂਝੇ ਅਤੇ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਦੀ ਬਹੁਤਾਤ ਹੈ, ਇੱਕ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਦੇ ਸਖ਼ਤ ਫਾਰਮੂਲੇ 'ਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਜ਼ੋਰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਹਾਰ ਜਾਵੇਗਾ। ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਨੂੰ ਆਮ ਆਦਮੀ ਦੀ ਪਹੁੰਚ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਰੱਖ ਦੇਵੇਗਾ ਅਤੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦਾ ਪੂਰਾ ਉਪਾਅ ਜਿਸ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ - ਨਿਰਮਾਤਾ ਇੰਨਾ ਕੀਮਤੀ ਅਤੇ ਅਨਮੋਲ ਸਮਝਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਦਰਜਾ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਸਿਰਫ਼ ਰੇਤ ਦੀ ਰੱਸੀ 'ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਵੱਡੀ ਜਨਤਾ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ...ਇਹ ਹੋਵੇਗਾ ਦੇਖਿਆ ਜਾਵੇ ਕਿ ਧਾਰਾ ਦੀ ਧਾਰਾ (2) ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸ਼ਕਤੀ

(12) ਏਆਈਆਰ 1984 ਐਸਸੀ 802.

32 ਵਿਆਪਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਇਹ ਹੈਬੀਅਸ ਕਾਰਪਸ, ਮੈਂਡਮਸ, ਪ੍ਰੋ ਹਿਬਿਸ਼ਨ, ਸਰਟੀਓਰੀ ਅਤੇ ਕਵਾ ਵਾਰੰਟੋ ਦੀਆਂ ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰਤ ਲਿਖਤਾਂ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਤੋਂ ਦੂਜੀ ਵਿੱਚ ਵੱਖਰੀਆਂ ਸਖ਼ਤ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਹੈਜ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਬੋਲੇ ਗਏ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣਾ ਹੈ। *ਯੂਨਾਈਟਿਡ ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ ਲਿਮਿਟਿਡ ਬਨਾਮ ਬਾਰਕਲੇਜ਼ ਬੈਂਕ ਲਿਮਿਟਿਡ (1941)* ਵਿੱਚ ਲਾਰਡ ਐਟਕਿਨ ਇੱਕ ਹੋਰ ਵਿੱਚ, ਪ੍ਰਸੰਗ ਅਕਸਰ "ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਮੱਧਯੁਗੀ ਜੰਜੀਰਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਆਂ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਖੜ੍ਹਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ"। ਪਰ ਇਹ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਚੌੜਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਮੈਟ੍ਰਿਕਸ ਦੇ ਅੰਦਰ, ਕੋਈ ਵੀ ਨਿਰਦੇਸ਼, ਆਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਰਿੱਟ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਢੁਕਵਾਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਸੰਮੇਲਿਤ ਧਾਰਾ ਦੁਆਰਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਬੰਦੋਬਸਤ ਕਾਰਪਸ, ਹੁਕਮ, ਮਨਾਹੀ, *ਕਯੂ ਵਾਰੰਟੋ* ਅਤੇ ਸਰਟੀਓਰੀ। ਇਹ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਹੁਕਮਨਾਮੇ, ਬੰਦੋਬਸਤ ਕਾਰਪਸ, ਮਨਾਹੀ, *ਕੋ- ਵਾਰੰਟੋ* ਅਤੇ *ਸਰਟੀਓਰੀ ਦੀਆਂ* ਉੱਚ ਪੂਰਵ-ਅਧਿਕਾਰ ਵਾਲੀਆਂ ਰਿੱਟਾਂ ਹਨ ਜੋ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ, ਬਲਕਿ ਇਹਨਾਂ ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰ ਵਾਲੀਆਂ ਰਿੱਟਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ ਵੀ ਰਿੱਟ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਭਾਵੇਂ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰਤ ਰਿੱਟ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਹੀਂ - ਭਰੀ ਗਈ ਹੈ, ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨਿਰਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਹੱਥ ਜੋੜ ਕੇ ਅਤੇ ਉਸ ਨਾਗਰਿਕ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰਨ ਲਈ ਆਪਣੀ ਅਸਮਰੱਥਾ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ ਜੋ ਨਿਆਂਇਕ ਨਿਵਾਰਣ ਲਈ ਇਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ ਹੈ, ਪਰ ਕੋਈ ਵੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੋਵੇਗੀ, ਕਿਸੇ ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰ ਵਾਲੀ ਰਿੱਟ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਸਮੇਤ ਆਰਡਰ ਜਾਂ ਰਿੱਟ। ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸੰਭਾਵਿਤ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਨਿਰਮਾਤਾਵਾਂ ਦੀ ਚਿੰਤਾ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੇ ਰਾਹ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸੰਬੰਧੀ ਤਕਨੀਕੀਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਖੜ੍ਹਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਨਿਰਮਾਤਾਵਾਂ ਦਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਇਰਾਦਾ ਸੀ ਕਿ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ

ਕੋਲ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਜੋ ਵੀ ਨਿਰਦੇਸ਼, ਆਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਰਿੱਟ ਉਚਿਤ ਹੋਵੇ, ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਪੂਰੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।.....

ਅਸੀਂ ਇਸ ਗੱਲ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਕਲਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਸੀਂ ਉੱਪਰ ਕੀ ਕਿਹਾ ਹੈ। 32 ਨੂੰ ਧਾਰਾ 226 ਦੇ ਅਧੀਨ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਬਰਾਬਰ ਲਾਗੂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ , ਬਾਅਦ ਵਾਲੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਲਈ ਇੱਕ ਨਵੇਂ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਵੀ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 32 ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਸਮਾਨ ਵਿਆਪਕ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਧਾਰਾ 226 ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਆਰਟੀਕਲ 226 ਦੇ ਤਹਿਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਵਿਆਪਕ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਾ ਸਿਰਫ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਕਰਨੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਗਰੀਬਾਂ ਅਤੇ ਵਾਂਝੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ ਜੋ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸਿਰਜਣਾ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹ ਹਨ। ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਵਾਂਗ ਤੁਰੰਤ ਅਤੇ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਢੰਗ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।"

(33) ਬੋੜੀ ਦੇਰ ਬਾਅਦ, ਉਮਾਜੀ ਕੇਸ਼ਾਓ ਮੇਸ਼ਰਾਮ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ੀਮਤੀ . ਰਾਧਿਕਾਬਾਈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ (13), ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪਾਂ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਆਰਟੀਕਲ 226 ਦੇ ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀ ਚਾਰਟਰਡ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਦੀ ਬ੍ਰੇਰਗੇਟਿਵ ਰਿੱਟ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨਾਲੋਂ ਵਿਆਪਕ ਸੀ। '

(34) ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਧਾਰਾ 226 ਦੇ ਅਧੀਨ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਪੂਰਵ-ਅਧਿਕਾਰਤ ਰਿੱਟਾਂ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਨਹੀਂ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇੰਗਲੈਂਡ ਵਿੱਚ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕਿੰਗਜ਼ ਬੈਚ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਨਾਲੋਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹਨ। ਇਹ ਇੰਗਲੈਂਡ ਵਰਗੇ ਛੋਟੇ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਵਾਂ ਦੀਆਂ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਹਨ।

(35) ਸ੍ਰੀ ਪਟਵਾਲੀਆ ਨੇ ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੁਲ ਬੈਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਪੂਰਾ ਭਰੋਸਾ ਰੱਖਿਆ ਕਿ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਕਿ ਇੱਕ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾ ਵਿਰੁੱਧ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਸੁਣਵਾਈ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਫੁਲ ਬੈਚ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਸੀ:—■

“(i) ਕਿ, ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 15 ਅਤੇ 29 ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਭਾਸ਼ਾ 'ਤੇ, ਸਿਧਾਂਤ 'ਤੇ; ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਉਦਾਹਰਣ 'ਤੇ , ਰਾਜ ਦੇ ਫੰਡਾਂ ਤੋਂ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਨਿੱਜੀ ਮਲਕੀਅਤ ਵਾਲੀਆਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧਿਤ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵਿੱਚ, ਇਕੱਲੇ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਦਾਖਲੇ ਲਈ, ਅਲੀ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਬਰਾਬਰੀ ਦਾ ਕੋਈ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ;

(ii) ਪ੍ਰੀਤਮ ■ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ, ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1982 FwH 228 ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਿਯਮ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ , ਨਿੱਜੀ ਮਲਕੀਅਤ ਵਾਲੇ ਅਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧਿਤ ਗੈਰ-ਸਰਕਾਰੀ ਵਿਦਿਅਕ ਅਦਾਰਿਆਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਝੂਠ ਦੀ ਕੋਈ ਰਿੱਟ ਨਹੀਂ ਹੈ;

(iii) ਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹ-ਦਯਾ ਨੰਦ ਮੈਡੀਕਲ ਕਾਲਜ ਅਤੇ. ਹਸਪਤਾਲ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ .the ਦੀ ਇੱਕ ਸਾਧਨ ਜਾਂ ਏਜੰਸੀ ਨਹੀਂ ਹੈ

Ravneet Kaur v. The Christian Medical College, Ludhiana 223
and another (Jawahar Lal Gupta, J.). (F.B.)

(13) ਏਆਈਆਰ 1986 ਐਸਸੀ 1272.

ਰਾਜ। ਨਾ ਹੀ ਇਹ ਨਿਯਮ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉੱਚ ਡਾਕਟਰੀ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਨਿੱਜੀ ਮਾਲਕੀ ਵਾਲੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧਿਤ ਸੰਸਥਾ ਇੰਡੀਅਨ ਮੈਡੀਕਲ ਕੌਂਸਲ ਐਕਟ ਜਾਂ ਸੰਬੰਧਿਤ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰਾਜ ਦੇ ਸਾਧਨ ਜਾਂ ਏਜੰਸੀਆਂ ਬਣ ਜਾਵੇਗੀ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਹ ਸਬੰਧਿਤ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ; ਅਤੇ

(iv) ਮੈਡੀਕਲ ਫੈਕਲਟੀ ਲਈ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਚੋਣ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮੈਡੀਕਲ ਕੌਂਸਲ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਦਾ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ II ਜਵਾਬਦਾਰੀ-ਮੈਡੀਕਲ ਕਾਲਜ 'ਤੇ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਜਨਤਕ ਫਰਜ਼ ਨਹੀਂ ਲਾਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸ਼ਰਤਾਂ, ਇੱਕ ਲਈ ਹੁਕਮਨਾਮੇ ਦੀ ਰਿੱਟ ਦੁਰੋਂ ਵੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹਨ। ”

(36) ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਸਾਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਫੁੱਲ ਬੈਚ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਿੱਟੇ ਦੀ ਸ਼ੁੱਧਤਾ ਸ਼ੱਕੀ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸ਼੍ਰੀ ਅਨਾਦੀ ਮੁਕਤਾ ਸਦਗੁਰੂ ਸ਼੍ਰੀ ਮੁਕਤਾਜੀ ਵਾਂਦਾਸਜੀਵਾਮੀ ਸੁਰਮਾ ਜੈਅੰਤੀ ਮਹਾਤਮਾ ਸਮਾਰਕ ਟਰੱਸਟ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਰੁਦਾਨੀ ਅਤੇ ਹੋਰ (14), ਅਤੇ ਉਨੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਨ ਜੇਪੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸ਼ੱਕ ਤੋਂ ਪਰੇ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਹੋਰ (15)।

(37) ਅਨਾਦੀ ਮੁਕਤਾ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤ "ਕਾਲਜ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਆਦੇਸ਼ ਲਈ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਸਾਂਭ-ਸੰਭਾਲ" ਦੇ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ। ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪਾਂ ਨੇ ਪਾਇਆ ਸੀ ਕਿ ਕਾਲਜ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰੀ ਸਹਾਇਤਾ ਮਿਲ ਰਹੀ ਸੀ। ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ "ਕਾਲਜ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਪਬਲਿਕ ਟਰੱਸਟ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਰਜਿਸਟਰਡ ਟਰੱਸਟ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਰਿੱਟ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਨਹੀਂ ਹੈ।" ਕੇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਪੈਰਾ 14 ਵਿੱਚ, ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਮਾਲਕਾਂ ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੋਖਿਆ ਗਿਆ: -

“ਜੇ ਅਧਿਕਾਰ ਸਿਰਫ ਨਿੱਜੀ ਚਰਿੱਤਰ ਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਕੋਈ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਜੇਕਰ ਕਾਲਜ ਦੀ ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ ਨਿਰੋਲ ਇੱਕ ਨਿੱਜੀ ਸੰਸਥਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਜਨਤਕ ਫਰਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ ਤਾਂ ਝੂਠ ਨਹੀਂ ਬੋਲੇਗਾ। ਇਹ ਮੰਦਾਮਸ ਦੇ ਦੋ ਅਪਵਾਦ ਹਨ। ਪਰ ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਇਹ ਗੈਰ-ਹਾਜ਼ਰ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਪਾਰਟੀ ਕੋਲ ਕੋਈ ਹੋਰ ਸਮਾਨ ਸੁਵਿਧਾਜਨਕ ਉਪਾਅ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਤਾਂ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਸਲਾਘਾ ਕਰਨੀ ਬਣਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਟਰੱਸਟ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਸੀ

(14) ਏਆਈਆਰ 1989 ਐਸਸੀ 1607

(15) ਜੇਟੀ 1993 (1) ਐਸਸੀ 474,

ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਾਲਜ ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰੀ ਸਹਾਇਤਾ ਵਜੋਂ ਜਨਤਕ ਪੈਸੇ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਰਕਾਰੀ ਸਹਾਇਤਾ ਵਜੋਂ ਅਦਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਜਨਤਕ ਪੈਸਾ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਨਿਯੰਤਰਣ, ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਅਤੇ ਕੰਮਕਾਜ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਸਰਕਾਰੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵਰਗੀਆਂ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦੇ

Ravneet Kaur v. The Christian Medical College, Ludhiana 225
and another (Jawahar Lal Gupta, J.). (F.B.)

ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਜਨਤਕ ਸਮਾਗਮਾਂ ਨੂੰ ਚਲਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਉਹ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਦੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਨੇੜਿਓਂ ਨਿਗਰਾਨੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਅਜਿਹੇ ਅਦਾਰਿਆਂ ਵਿੱਚ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜਨਤਕ ਚਰਿੱਤਰ ਤੋਂ ਰਹਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਕਾਦਮਿਕ ਸਟਾਫ਼ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾ ਸ਼ਰਤਾਂ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਤਨਖਾਹ ਸਕੇਲਾਂ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਫ਼ੈਸਲਾ ਲਵੇਗੀ ਤਾਂ ਇਹ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਹੋਵੇਗਾ। ਅਕਾਦਮਿਕ ਸਟਾਫ਼ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾ ਸ਼ਰਤਾਂ, ਇਸ ਲਈ, ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਿੱਜੀ ਚਰਿੱਤਰ ਦੀਆਂ ਨਹੀਂ ਹਨ। • ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਹੈ ਜੋ ਸਟਾਫ਼ ਅਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਵਿਚਕਾਰ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਧਿਕਾਰ ਡਿਊਟੀ ਸਬੰਧ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਇਸ ਰਿਸ਼ਤੇ ਦੀ ਹੋਂਦ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਪੀੜਤ ਧਿਰ ਨੂੰ ਹੁਕਮ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

ਵਿਰ ਵੀ, ਪੈਰਾ, 19 ਵਿੱਚ, ਇਹ ਦੋਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ: -

ਅਨੁਛੇਦ 226 ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਗਏ ਸ਼ਬਦ 'ਅਥਾਰਟੀ' ਨੂੰ, ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਧਾਰਾ 12 ਦੇ ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਉਲਟ ਇੱਕ ਉਦਾਰਵਾਦੀ ਅਰਥ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਆਰਟੀਕਲ 12 ਸਿਰਫ ਧਾਰਾ 32 ਦੇ ਅਧੀਨ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਹੈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਗੈਰ-ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਰਿੱਟ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਲਈ। ਧਾਰਾ 226 ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਗਏ 'ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਅਥਾਰਟੀ' ਸ਼ਬਦ, ਇਸਲਈ, ਸਿਰਫ ਰਾਜ ਦੀਆਂ ਵਿਧਾਨਕ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਅਤੇ ਸਾਧਨਾਂ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਨਹੀਂ ਰਹਿਣਗੇ। ਉਹ ਜਨਤਕ ਡਿਊਟੀ ਨਿਭਾਉਣ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਕਵਰ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਸਬੰਧਤ ਸਰੀਰ ਦਾ ਰੂਪ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਢੁਕਵਾਂ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕੀ ਢੁਕਵਾਂ ਹੈ ਸਰੀਰ 'ਤੇ ਲਗਾਈ ਗਈ ਡਿਊਟੀ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ. ਫਰਜ਼ ਦਾ ਨਿਰਣਾ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਮਾਲਕੀ ਵਾਲੀ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਜਾਂ - ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਧਿਰ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰਤ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਕੋਈ ਫਰਕ ਕਿਉਂ ਨਾ ਲਾਇਆ ਜਾਵੇ। ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਮੌਜੂਦ ਹੈ ਤਾਂ ਹੁਕਮ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

(38) The above ਨਿਰੀਖਣਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਿਖਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈਕੋਰਟ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ! ਰਿੱਟ ਨਾ ਸਿਰਫ, ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਅਤੇ ਰਾਜ ਦੇ ਸਾਧਨ ਮਾਨਸਿਕਤਾਵਾਂ ਨੂੰ, ਬਲਕਿ " ਸਰਕਾਰੀ ਫਰਜ਼ਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਸੰਸਥਾ" ਨੂੰ ਵੀ।

(39) ਉਨੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਨ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡ ਜਹਾਜ਼ਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਮੁੜ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਵਿਚਾਰਨ ਲਈ ਉਨ੍ਹੇ ਸਵਾਲਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਇਹ ਸੀ - "ਕੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਅਤੇ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ ਕਿਸੇ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾ 'ਤੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੇ ਦਾਖਲੇ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਲਾਉਂਦਾ ਹੈ?"

(40) ਇਸ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪ ਪੈਰਾ 102 ਵਿੱਚ ਇਹ ਮੰਨ ਕੇ ਖੁਸ਼ ਹੋਏ ਕਿ "ਅਜੋਕੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਨਿੱਜੀ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਇੱਕ ਲੋੜ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਇਹ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਸਰਕਾਰਾਂ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੈਡੀਕਲ ਅਤੇ ਤਕਨੀਕੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਮੰਗ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹਨ - ਜੋ ਕਿ ਕਾਫ਼ੀ ਖਰਚੇ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਕਿ ਸਿੱਖਿਆ ਭਾਰਤੀ ਰਾਜ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਕਾਰਜਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ, ਇਸ ਵਿੱਚ ਇਸਦਾ ਕੋਈ ਏਕਾਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਘੱਟ-ਗਿਣਤੀ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਸਮੇਤ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਵੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਣੀ ਹੈ।"

ਪੈਰਾ 113 ਵਿੱਚ, ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਕਿ: -

"ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ, ਸਥਿਤੀ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੈ; ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾ ਡਿਗਰੀਆਂ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦੀ (ਯੂਜੀਸੀ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 22 ਅਤੇ 23)। ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਵਿੱਦਿਅਕ ਅਦਾਰੇ ਆਪਣੀਆਂ ਡਿਗਰੀਆਂ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਵਿਹਾਰਕ ਮੁੱਲ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਰਾਜ ਅਧੀਨ ਕੋਈ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਜਾਂ ਅਧਿਐਨ ਦੇ ਉੱਚ ਕੋਰਸਾਂ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲੇ ਲਈ ਚੰਗੇ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਨਿੱਜੀ ਵਿਦਿਅਕ ਅਦਾਰੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸਿੱਖਿਅਤ ਕਰਨ ਲਈ ਰਾਜ ਦੇ ਯਤਨਾਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਹੀ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਇੱਕ ਸੁਤੰਤਰ ਸਰਗਰਮੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਚਲਾਈ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਗਤੀਵਿਧੀ ਦਾ ਪੂਰਕ ਹੈ। ਕੋਈ ਵੀ ਨਿੱਜੀ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾ ਮਾਨਤਾ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਮਾਨਤਾ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਜੀਵਤ ਜਾਂ ਕਾਇਮ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਉਹ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਜੋ ਮਾਨਤਾ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ਰਾਜ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਹਨ। ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਮਾਨਤਾ ਜਾਂ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਥਾਰਟੀ ਉੱਤੇ-ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇਵੇ ਜੋ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਲੋੜੀਂਦੇ ਮਿਆਰ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਉਚਿਤ ਹੋਣ, ਸਗੋਂ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਅਤੇ ਬਰਾਬਰ ਦਾ ਵਿਵਹਾਰ ਵੀ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ। ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੇ ਦਾਖਲੇ, ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੀ ਭਰਤੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ। ਕਿਉਂਕਿ ਮਾਨਤਾ ਦੇਣ ਵਾਲਾ/ਸਬੰਧਤ ਅਥਾਰਟੀ ਰਾਜ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 14 ਦੁਆਰਾ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਪਣੇ ਫਰਜ਼ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਵਜੋਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੈ।

ਸੰਵਿਧਾਨ. ਇਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਜਾਂ ਆਪਣੀ ਸ਼ਕਤੀ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਗਲਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਵਰਤਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦਾ। ਮੁੱਖ ਗਤੀਵਿਧੀ ਨਾਲ ਜੁੜੀਆਂ

Ravneet Kaur v. The Christian Medical College, Ludhiana 227
and another (Jawahar Lal Gupta, J.). (F.B.)

ਘਟਨਾਵਾਂ ਪੂਰਕ ਗਤੀਵਿਧੀ ਨਾਲ ਵੀ ਜੁੜਦੀਆਂ ਹਨ। ਮਾਨਤਾ/ਮਾਨਤਾ ਇਸ ਨੂੰ ਮੁਫਤ ਜਾਂ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ਰਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੰਸਥਾ ਲਈ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਕੋਈ ਵੀ ਸਰਕਾਰ, ਅਥਾਰਟੀ ਜਾਂ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਾਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਮਾਨਤਾ/ਮਾਨਤਾ ਦੇਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਬਿੰਦੂ ਭਾਗ III ਦੁਆਰਾ ਇਸ 'ਤੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫਰਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡਣ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੋਵੇਗਾ; ਇਸਦੀ ਗਤੀਵਿਧੀ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਦੁਹਰਾਉਣ ਲਈ, ਜੇ ਮੁੱਖ ਗਤੀਵਿਧੀ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਉਹ ਪੂਰਕ ਗਤੀਵਿਧੀ 'ਤੇ ਬਰਾਬਰ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਰਾਜ ਧਾਰਾ 14 ਅਤੇ 15 ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਤੋਂ ਛੋਟ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਆਪਣੇ ਸਹਿਯੋਗੀਆਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਛੋਟ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦਾ।

(41) ਰਾਜ ਜਾਂ ਇਸਦੇ ਸਾਧਨਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਲਿਖਤਾਂ ਦੀ ਸਾਂਭ-ਸੰਭਾਲ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਪੁਰਾਣਾ ਅਤੇ ਰੂੜੀਵਾਦੀ ਨਜ਼ਰੀਆ "ਉਦਾਰਵਾਦੀ ਅਰਥ" ਨੂੰ ਰਾਹ ਦੇ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਧਾਰਾ 226 ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀ ਹੁਣ ਰਾਜ ਦੀਆਂ ਵਿਧਾਨਕ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਅਤੇ ਸਾਧਨਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਰਿੱਟਾਂ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ "ਸਰਕਾਰੀ ਡਿਊਟੀ ਨਿਭਾਉਣ ਵਾਲਾ ਕੋਈ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਸੰਸਥਾ" ਨੂੰ ਕਵਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਮੈਡੀਕਲ ਕਾਲਜ ਰਾਜ ਦੇ ਯਤਨਾਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਹ ਮਾਨਤਾ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਮਾਨਤਾ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਜਿਉਂਦੇ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਕਾਇਮ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਮਾਨਤਾ ਦੇਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸੰਸਥਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 14 ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਫੈਸਲੇ ਇੱਕ ਕੁਆਂਟਮ ਜੰਪ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ - ਅਜੈ ਹਸੀਆ ਬਨਾਮ ਖਾਲਿਦ ਮੰਜੀਬ (16) ਵਿੱਚ 'ਟੈਸਟ' ਤੋਂ , ਆਰਟੀਕਲ 226 ਵਿੱਚ 'ਅਥਾਰਟੀ' ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਇੱਕ ਉਦਾਰਵਾਦੀ ਅਰਥ ਤੱਕ।

(42) ਰਾਜ ਦੇ ਫੰਡਾਂ ਤੋਂ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਇੱਕ ਨਿੱਜੀ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾ ਧਾਰਾ 12 ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤੇ ਅਨੁਸਾਰ 'ਰਾਜ' ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ। ਫਿਰ ਵੀ, ਧਾਰਾ 29(2) ਸਾਰੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਸੰਸਥਾ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲੇ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਵਿਤਕਰਾ ਨਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਸਿਰਫ ਧਰਮ, ਜਾਤ, ਭਾਸ਼ਾ ਜਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ। ਜੇ ਕਿਸੇ ਨਾਗਰਿਕ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਸੰਸਥਾ ਦੁਆਰਾ ਧਾਰਾ 29(2) ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਦਾਖਲਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਕੀ ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੀੜਤ ਵਿਅਕਤੀ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਧਾਰਾ 32 ਜਾਂ 220 ਦੇ ਤਹਿਤ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਰਿੱਟ ਨਹੀਂ ਮੰਗ ਸਕਦਾ? ਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਵਿੱਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾ ਹੈ? ਯਕੀਨਨ ਨਹੀਂ।

(43) ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਿੱਟਿਆਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਫੁੱਲ ਬੈਚ ਵੱਲੋਂ ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਗਿਆ ਵਿਚਾਰ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ

(16) ਏਆਈਆਰ 1981 ਐਸਸੀ 487.

"ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ, ਮੈਰਿਟ 'ਤੇ ਦਾਖਲੇ ਦੀ ਬਰਾਬਰੀ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਆਮ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਮੰਗ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ..... " ਹੁਣ ਚੰਗਾ ਕਾਨੂੰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇੱਕ ਨਾਗਰਿਕ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਮੈਡੀਕਲ ਕਾਲਜ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਵੀ ਮੈਰਿਟ ਦੇ

ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਦਾਖਲੇ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਬਰਾਬਰੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਅਧਿਕਾਰ “ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਉਪਾਅ ਦੇ ਪਾਣੀ ਵਿੱਚ ਲਿਖਤ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਿੰਗਾਰ ਬਣ ਜਾਵੇਗਾ” । ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।

(44) ਇਕ ਹੋਰ ਗੱਲ ਜੋ ਵਰਣਨ ਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਇੰਗਲੈਂਡ ਵਿਚ ਵੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤਬਦੀਲੀ ਆਈ ਹੈ। ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਹੁਣ ਸਿਰਫ 'ਅਧਿਕਾਰਤ' ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਬੇਦਖਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। 1949 ਵਿੱਚ, ਲਾਰਡ ਡੇਨਿੰਗ ਨੇ ਲਿਖਿਆ ਕਿ "ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੋਲੇ ਨੂੰ ਜਿੱਤਣ ਲਈ ਚੁੱਕਣਾ ਅਤੇ ਬੋਲਚਾ ਹੁਣ ਢੁਕਵਾਂ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਵੇਂ ਯੁੱਗ ਵਿੱਚ ਅਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਜਿੱਤ ਲਈ *ਮੈਂਡੇਮਸ* (ਅਤੇ) *ਸਰਟੀਓਰੀ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵੀ ਢੁਕਵੀਂ ਨਹੀਂ ਹੈ।*" ਪ੍ਰੋ. ਡੀ ਸਮਿਥ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, "ਮੈਂਡੇਮਸ ਅਤੇ ਸਰਟੀਓਰੀ, ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਆਧੁਨਿਕ ਲੋੜਾਂ ਲਈ ਹੈਰਾਨੀਜਨਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਨੁਕੂਲ ਸਾਬਤ ਹੋਏ ਹਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਮਾਮੂਲੀ, 1977 ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸੁਧਾਰ (ਅਤੇ 1981 ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਰੱਖੇ ਗਏ) ਫਿਰ ਵੀ ਠੋਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਨਿਆਂਇਕ ਨਵੀਨਤਾ ਲਈ ਇੱਕ ਉਤਪ੍ਰੇਰਕ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕੀਤਾ। ਕੀ ਅਸੀਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਇਹਨਾਂ ਤਰੱਕੀਆਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਪੁਰਾਤਨ ਰੂਪਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨਾ ਜਾਰੀ ਰੱਖਾਂਗੇ?"

(45) *ਇਨਲੈਂਡ ਰੈਵੇਨਿਊ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਬਨਾਮ ਨੈਸ਼ਨਲ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਆਫ ਸਮਾਲ ਐਂਡ ਮੈਲਫ-ਇੰਪਲਾਈਡ ਬਿਜ਼ਨਸ ਲਿਮਟਿਡ* (16A) ਵਿੱਚ। ਲਾਰਡ ਡਿਪਲੋਕ ਨੇ ਕਿਹਾ - "ਜਨਤਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ 'ਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਨਿਆਂਇਕ ਬਿਆਨ ਜੋ 1950 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹੋਣ ਤਾਂ ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਅੱਜ ਕੀ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਗੁੰਮਰਾਹਕੁੰਨ ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਕ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ।" ਉਸੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਲਾਰਡ ਰੋਸਕਿਲ ਨੇ ਕਿਹਾ- ਬਾਰ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਕੇਸ “ .....ਪਿਛਲੇ 30 ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ (ਕਿਉਂਕਿ) .....ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਸਹਾਇਤਾ ਦੇ ਸਨ .....(ਕਿਉਂਕਿ) ਸਖਤ ਨਿਯਮ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਆਦੇਸ਼, ਪਹਿਲਾਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਵਾਲੀਆਂ ਲਿਖਤਾਂ, ਜਾਰੀ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਬਹੁਤ ਆਰਾਮਦਾਇਕ. ਕਾਨੂੰਨ ਤਾਂ ਹੀ ਰਾਜ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਜੀਵਨ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ” ਪ੍ਰੋ. ਡੀ ਸਮਿਥ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ, ਭਾਗ 2 ਵਿੱਚ ਪੰਨਾ 1238 ਵਿੱਚ ਬੀ.ਵੀ. ਸੇਰਵਾਈ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ) “ਜਨਤਕ ਨੀਤੀ ਇਹ ਮੰਗ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਤ ਨੂੰ ਨਿਆਂਇਕ ਕਾਰਜਾਂ ਦੀ ਨਿਰਾਦਰੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਰਧਾ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਾਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਛੋਟ ਦੇਵੇਗਾ। ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਸੁਪਰਿਨਟੇਨ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਤੋਂ ਲਾਸ਼ਾਂ। ਇੰਗਲੈਂਡ ਵਿੱਚ ਰਿੱਟ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਸਬੰਧੀ ਸਖਤ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਢਿੱਲ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਨਾਲ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਪਿਛਾਖੜੀ ਨੀਤੀ ਅਪਣਾਉਣ ਦਾ ਕੋਈ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਜਾਪਦਾ। ਨਾ ਤਾਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਸਮਾਜ ਦੀਆਂ ਅੱਜ ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ "ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਗਰਾਨੀ" ਤੋਂ ਜਨਤਕ ਫਰਜ਼ ਨਿਭਾ ਰਹੀਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਛੋਟ ਦੇਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ।

(16A) 1982 AC 617.

Ravneet Kaur v. The Christian Medical College, Ludhiana 229
and another (Jawahar Lal Gupta, J.). (F.B.)

(46) ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਫੁਲ ਬੈਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਉੱਤੇ ਪੱਕਾ ਭਰੋਸਾ ਰੱਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਆਰ . ਬਨਾਮ ਇਲੈਕਟ੍ਰੀਸਿਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰਜ਼, 1924 (1) ਕਿੰਗਜ਼ ਬੈਚ 171 ਵਿੱਚ ਲਾਰਡ ਜਸਟਿਸ ਐਟਕਿਨ ਦੁਆਰਾ ਦਰਸਾਏ ਸਿਧਾਂਤ ਅਜੇ ਵੀ ਫੀਲਡ ਵਿੱਚ ਹਨ। ਦਰਅਸਲ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਭੂ ਜਹਾਜ਼ਾਂ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੇਖਿਆ ਹੈ: -

ਇਲੈਕਟ੍ਰੀਸਿਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਲਾਰਡ ਜਸਟਿਸ ਐਟਕਿਨ ਦਾ ਹੁਕਮ , ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਅਟੱਲ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਨਾਲ, ਸੱਠ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਬੀਤਣ ਦੇ ਨਾਲ, ਅਜੇ ਵੀ ਖੇਤਰ ਰੱਖਦਾ ਹੈ, ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕੰਮ ਵਿੱਚ ਇਸ ਵਿਸ਼ੇ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ। ਐਚਐਮ ਸੇਰਵਾਈ ਦੁਆਰਾ ਭਾਰਤ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਦੀ ਲਿਖਤ ਦੀ ਸਾਰੀ ਚਰਚਾ ਲਾਰਡ ਐਟਕਿਨ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੇ ਕਥਨ ਦੀ ਐਨਵੀਲ ਉੱਤੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਦੀ ਲਿਖਤ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਵਿਦਵਾਨ ਲੇਖਕ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ:

ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ

16.159. ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਂਗ, ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਐਟਕਿਨ ਐਲਜੇ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਦੱਸਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਜੋ ਪ੍ਰਮਾਣ ਪੱਤਰ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਰੇਖਾਕਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ।

16.150. ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਦੀ ਰਿੱਟ ਨਾ ਸਿਰਫ ਘਟੀਆ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਸਖਤ ਸੰਵੇਦਨਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੈ, ਬਲਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ, ਸੰਸਥਾ ਜਾਂ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਨਿਆਂਇਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਹੈ ਜਾਂ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਹੈ ..."

(47) ਫੁੱਲ ਬੈਚ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪਾਂ ਨੇ ਸੀਰਵਾਈ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਲਈ ਕਿ ਲਾਰਡ ਜਸਟਿਸ ਐਟਕਿਨ ਦਾ ਫਾਰਮੂਲਾ "ਅਜੇ ਵੀ ਮੈਦਾਨ ਵਿੱਚ ਹੈ"। ਸਤਿਕਾਰ ਦੇ ਨਾਲ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਭੂਤਾ ਦੁਆਰਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਵਿਚਾਰ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਜਾਪਦਾ ਹੈ, ਪੈਰਾ 16.94 (ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਕਾਨੂੰਨ, ਤੀਜਾ ਸੰਸਕਰਣ-1984) ਵਿੱਚ ਸੇਰਵਾਈ ਨੇ ਉਪਰੋਕਤ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਟਿੱਪਣੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਇਸ ਹਵਾਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਭਾਰਤੀ ਅਤੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ, "ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਦੇ ਲਾਰਡ ਐਟਕਿਨ ਦੇ ਫਾਰਮੂਲੇ ਤੋਂ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਿਰਫ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਨਿਆਂਇਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਸੀ, ਹੁਣ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਜੇਕਰ 'ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਨਾਲ' ਕੰਮ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੋਈ ਡਿਊਟੀ ਸੀ, "ਪ੍ਰੋ. ਡੀ ਸਮਿਥ ਦੁਆਰਾ 'ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ' ਦੇ ਪੰਜਵੇਂ ਸੰਸਕਰਣ ਵਿੱਚ, ਪੰਨਾ 1011 'ਤੇ, ਇਹ ਹੇਠਾਂ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ: -

A-020 "1960 ਦੇ ਦਹਾਕੇ ਤੱਕ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਕਿ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਅਤੇ ਮਨਾਹੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਸਮਰੱਥਾ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਇੱਕ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਸੀ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਹੁਕਮ ਅਕਸਰ ਐਕਟਾਂ ਅਤੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਸਨ।

ਨਿਆਂਇਕ ਨਾਲ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਰਿਮੋਟ ਸਮਾਨਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਧਾਰਨਾ ਹੁਣ ਪੁਰਾਣੀ ਹੋ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਲਈ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਰਾਹਤ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਆਮ ਕਾਨੂੰਨ ਰੂਪਾਂ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਇੱਕ ਸਿੰਗਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਨੇ ਨਿਆਂਇਕ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਹੋਣ ਦੇ ਅਮਲੀ ਮਹੱਤਵ ਨੂੰ ਹੋਰ ਘਟਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਆਰਡਰ ਜਾਂ ਫੈਸਲਾ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

(48) ਚੌਥੇ ਐਡੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਲਾਰਡ ਜਸਟਿਸ ਐਟਕਿਨ ਦੇ ਫਾਰਮੂਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ, ਪ੍ਰੋ. ਡੀ ਸਮਿਥ ਨੇ ਦੱਖਿਆ ਸੀ ਕਿ "ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੀ ਪੂਰੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਲਈ ਇੱਕ ਭਰੋਸੇਮੰਦ ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਕ ਵਜੋਂ ਇਸਦੀ ਉਪਯੋਗਤਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕਤਾ ਅਤੇ ਮਨਾਹੀ ਦੇ ਉਪਾਅ ਉਪਲਬਧ ਹਨ, ਗੰਭੀਰ ਸਵਾਲਾਂ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਹਨ। ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਆਂਇਕ ਸਰਗਰਮੀ ਦੇ ਦੌਰ ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤਾਂ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੱਧਯੁਗੀ ਅਨਾਕ੍ਰੋਨਿਜ਼ਮ ਦੁਆਰਾ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਦੇ ਵਧੇਰੇ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਟੈਕਸਟਚਰ ਸਾਰਥਕ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੇਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, 'ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਕਾਨੂੰਨ' (ਚੌਥਾ ਐਡੀਸ਼ਨ-1977 ਪੰਨਾ 532) ਵਿਚ ਪ੍ਰੋ. ਵੇਡ ਨੇ ਕਿਹਾ, "ਲਗਭਗ ਹਰ ਬਿੰਦੂ 'ਤੇ ਉਹ ਅਸਲ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਘੱਟ ਸਮਝਦੇ ਹਨ; ਹਕੀਕਤ ਵਿੱਚ ਉਪਚਾਰਾਂ ਦਾ ਦਾਇਰਾ ਕਾਫ਼ੀ ਵਿਸ਼ਾਲ ਹੈ।"

(49) ਇੰਨਾ ਹੀ ਨਹੀਂ। ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਫੁੱਲ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਮੂਲ ਆਧਾਰ ਕਿ ਨਿਆਂਇਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਸਭ ਤੋਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ-। ਸਰਟੀਓਰੀ ਦੀ ਰਿੱਟ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਲਈ, ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਸ਼ੱਕ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਨਿਆਂਇਕ/ਅਰਧ ਨਿਆਂਇਕ ਐਕਟਾਂ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਐਕਟਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਅੰਤਰ ਹੁਣ ਲਗਭਗ ਅਲੋਪ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਹੁਣ ਇਹ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਿਵਲ ਨਤੀਜੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਨੂੰ ਨਿਰਪੱਖਤਾ, ਨਿਆਂ, ਬਰਾਬਰੀ ਅਤੇ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੇ ਅਨੁਰੂਪ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। *ਰਿਜ਼ ਬਨਾਮ ਬਾਲਡਵਿਨ*, (1964) ਏਸੀ 40 ਅਤੇ *ਓ'ਰੀਲੀ ਬਨਾਮ ਮੈਕਮੈਨ* (16) ਵਿੱਚ ਹਾਊਸ ਆਫ ਲਾਰਡਜ਼ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ *ਇਲੈਕਟ੍ਰੀਸਿਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ)* ਵਿੱਚ ਲਾਰਡ ਜਸਟਿਸ ਐਟਕਿਨ ਦੀ ਤੰਗ ਸੂਤਰ ਨੂੰ ਕਾਫ਼ੀ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਪੰਨਾ 1129 'ਤੇ, ਲਾਰਡ ਡਿਪਲੋਕ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੱਖਿਆ: -

“ਇਹ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਮੈਂ ਐਟਕਿਨ ਐਲਜੇ ਦੁਆਰਾ *ਆਰ ਬਨਾਮ ਇਲੈਕਟ੍ਰੀਸਿਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ...* ਵਿੱਚ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਨਿਗਰਾਨ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅਧੀਨ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀਆਂ ਲਾਸ਼ਾਂ ਦੇ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਵਰਣਨ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਉਪਚਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜੋ 1924 ਵਿੱਚ ਫਿਰ ਰੂਪ ਲੈ ਲਿਆ ਸੀ। ਐਟਕਿਨ ਐਲਜੇ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ *ਹੁਕਮ*, *ਮਨਾਹੀ*, *ਸਰਟੀਓਰੀ* ਅਤੇ *ਕੁਓ ਵਾਰੰਟੋ ਦੀਆਂ* ਅਧਿਕਾਰਤ ਲਿਖਤਾਂ ਦਾ

(16) 1982 (2) ਸਾਰੇ ER 1124.

ਉਹਨਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀਆਂ ਲਾਸ਼ਾਂ ਦੀ ਸੀਮਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਵ- ਅਧਿਕਾਰਤ ਲਿਖਤਾਂ, ਜਾਰੀ ਕਰ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ 'ਨਿਆਂਇਕ ਤੌਰ' ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਹੈ। ਅਗਲੇ ਚਾਲੀ ਸਾਲਾਂ ਤੱਕ ਇਸ ਵਾਕੰਸ਼ ਨੇ ਵੱਖੋ-ਵੱਖਰੀਆਂ ਸਫਲਤਾਵਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਯਤਨਾਂ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦਿੱਤਾ, ਜੋ ਕਿ ਅਰਧ-ਨਿਆਂਇਕ ਅਤੇ ਸਿਰਫ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਸੂਖਮ ਅੰਤਰ ਨੂੰ ਖਿੱਚਣ ਲਈ। ਪਰ ਇਸ ਕਿਸਮ ਦੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਦੀ ਸਾਰਥਕਤਾ ਰਿਜ਼ *ਹ ਵਿੱਚ ਇਸ ਸਦਨ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ ਨਸ਼ਟ ਹੋ ਗਈ ਸੀ*। *ਬਾਲਡਵਿਨ* (1963) 2 ਆਲ ER 66' (1964) AC 40, ਜਿੱਥੇ ਦੁਬਾਰਾ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਭਾਸ਼ਣ ਲਾਰਡ ਰੀਡ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਜਿੱਥੇ ਵੀ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਸਮੂਹ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਮੇਰੇ ਦੁਆਰਾ ਦੱਸੇ ਗਏ ਕਿਸਮ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਲੈਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਹ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਉਪਾਅ ਲਈ ਯੋਗ ਹੈ ਜਾਂ ਤਾਂ ਇਸ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਣ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਗਲਤੀ ਜਾਂ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲਤਾ ਲਈ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਵੱਲੋਂ ਜੋ ਨਿਯਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਦੋ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਜਾਂ ਦੂਜੇ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿਣ ਦੁਆਰਾ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ

Ravneet Kaur v. The Christian Medical College, Ludhiana 231
and another (Jawahar Lal Gupta, J.). (F.B.)

ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਹੋਵੇਗਾ: ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਜਾਂ ਨਿਰਪੱਖਤਾ, *ਜਿਵੇਂ ਕਿ* ਉਸ ਨੂੰ ਇਹ ਜਾਣਨ ਦਾ ਇੱਕ ਵਾਜਬ ਮੌਕਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੀ ਦੋਸ਼ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੇ ਆਪਣੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਵਾਰਡ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਨਿੱਜੀ ਪੱਖਪਾਤ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਲਈ ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਬਣਾਇਆ. ਰਿਜ ਬਨਾਮ *ਬਾਲਡਵਿਨ (1963) 2 ਆਲ ER 66 at 76, (1964) AC 40 at 72* ਵਿੱਚ ਇਹ ਦੇਖਣਾ ਦਿਲਚਸਪ ਹੈ ਕਿ ਲਾਰਡ ਰੀਡ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ 'ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਵਿਕਸਤ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਨਹੀਂ ਹੈ-ਸ਼ਾਇਦ ਕਿਉਂਕਿ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ ਅਸੀਂ ਇਸਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਸੀ।' 1977 ਤੱਕ ਲੋੜ ਲਗਾਤਾਰ ਵਧਦੀ ਗਈ ਅਤੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਇਹ ਬਦਨਾਮੀ ਦੂਰ ਹੋ ਗਈ। ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਉਹਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਇੱਕ ਵਿਕਸਤ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਸੀ, ਜਿਸ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਵਿੱਚ ਲਾਰਡ ਰੀਡ ਨੇ ਖੁਦ, ਇਸ ਸਦਨ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਣ ਵਾਲੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਭਾਸ਼ਣਾਂ ਦੁਆਰਾ, ਇੱਕ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਇਆ ਸੀ। *ਰਿਜ ਬਨਾਮ ਬਾਲਡਵਿਨ ਅਤੇ ਐਨੀਸਿਮਿਨਿਕ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਮੈਂ ਇੱਕ ਤੀਜਾ ਜੋੜਾਂਗਾ। ਪੈਡਜਿਲਡ ਬਨਾਮ ਖੇਤੀਬਾੜੀ, ਮੱਛੀ ਪਾਲਣ ਅਤੇ ਖੁਰਾਕ ਮੰਤਰੀ (1968) 1 ਸਾਰੇ ER 694, (1968) AC 997*, ਇੱਕ ਹੋਰ ਕੇਸ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਮੇਰੇ ਆਪਣੇ ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਸਮੇਂ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ (ਖੁਸ਼ਕਿਸਮਤੀ ਨਾਲ) ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।" (ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

(50) J ! ਨਿਰੀਖਣ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਿਖਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਐੱਫ.ਐੱਨ.ਪੀ.ਆਰ. ਗੈਟਵ ਰਿਟਸ' ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਨਿਆਂਇਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਤੱਕ ਸੀਮਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਉਦੋਂ ਜਾਰੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਗਲਤੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਪ੍ਰਤੀ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲਤਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਆਰਡਰ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੋਣ 'ਤੇ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕਤਾ ਦੀ ਰਿੱਟ ਜਾਰੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ।

Ravneet Kaur v. The Christian Medical College, Ludhiana 232
and another (Jawahar Lai Gupta, J.) (F.B.)

(51) ਪ੍ਰੋ. ਵੇਡ ਨੇ 'ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਕਾਨੂੰਨ' 'ਤੇ ਆਪਣੀ ਕਿਤਾਬ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੇਖਿਆ ਹੈ ਕਿ "ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਸਰਟੀਓਰੀ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨ .....ਸੀ. ਇਹ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ - ਜੋ ਕਿ ਦੋਵੇਂ ਸਿਰਫ ਨਿਆਂਇਕ ਜਾਂ ਅਰਧ ਨਿਆਂਇਕ ਕਾਰਜਾਂ ਲਈ ਨਾਮਾਤਰ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਕੇ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਕਾਰਜਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਲਈ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ, ਅਦਾਲਤਾਂ ਇੱਕ ਡੂੰਘੇ ਉਲਝਣ ਵਿੱਚ ਆ ਗਈਆਂ। ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਰਿਜ਼ ਬਨਾਮ ਬਾਲਡਵਿਨ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਹੀ ਪਿਛਾਂਹਖਿੱਚੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਚਾਇਆ ਗਿਆ ਜਿੱਥੇ ਲਾਰਡ ਰੀਡ ਨੇ 'ਫਰਜ਼' ਬਾਰੇ ਐਟਕਿਨ ਐਲਜੇ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਮੁੜ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ। ਨਿਆਂਇਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ'। ਇਹ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦਾ ਇੱਕ ਘੋਸ਼ਣਾ ਪੱਤਰ ਦੁਆਰਾ ਹੱਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਇੱਕ ਕੇਸ ਸੀ ..... , ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਇਹ ਮੰਨਣ ਵਿੱਚ ਕਾਫੀ ਮੁਸ਼ਕਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਕਿ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕਤਾ ਹਰ ਕਿਸਮ ਦੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਨਿਰਧਾਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਢੁਕਵਾਂ ਉਪਾਅ ਹੈ। (ਚੌਥਾ ਐਡੀਸ਼ਨ ਪੰਨਾ 535 ਤੋਂ 537)।

(52) ਘਰ ਦੇ ਨੇੜੇ, certiorios ਹੁਣ ਸਾਰੇ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਉਪਲਬਧ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਕੋਈ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਐਕਟ ਜਾਂ ਫੈਸਲਾ ਨਾਗਰਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਸਿਵਲ ਨਤੀਜੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਉਤੀਸਾ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਬਿਨਾਪਾਨੀ ਦੇਈ (17) ਵਿੱਚ , ਇਹ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ: -

ਰਾਜ ਬਿਨਾਂ ਸੱਕ ਸੀ. ਰੋਕਿਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ, ਸਿਰਫ ਸੇਵਾ ਰਜਿਸਟਰ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੀ ਜਨਮ ਮਿਤੀ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਜੋ ਅਜਿਹੀ ਜਾਂਚ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਜਨਮ ਮਿਤੀ ਨੂੰ ਮੁੜ ਫਿਕਸ ਕਰਨ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੇ ਆਧਾਰ ਮੌਜੂਦ ਹਨ, ਤਾਂ ਜਾਂਚ ਕਰਵਾਉਣ ਤੋਂ। ਪਰ ਰਾਜ ਦਾ ਫੈਸਲਾ, ਨਿਆਂ ਦੀ ਮੂਲ ਧਾਰਨਾ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਜਾਂਚ ਦੇ ਨਤੀਜੇ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਨਿਸਚਿਤ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਪੱਖਪਾਤ ਕਰਨ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਨਿਆਂ ਅਤੇ ਨਿਰਪੱਖ ਖੇਡ ਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਨਿਯਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਹੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਨਿਰਣਾਇਕ ਅਧਿਕਾਰ, ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ, ਇੱਕ ਜੱਜ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸਨੂੰ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਬੁਲਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਨਿਆਂਇਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਰੂਪਾਂ ਦੀ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਹ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਫਰਜ਼ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਜਾਂਚ ਚੱਲ ਰਹੀ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦਾ ਆਪਣਾ ਸੰਸਕਰਣ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦੇਣਾ ਅਤੇ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਕਿਸੇ ਸਬੂਤ ਨੂੰ ਦਰੁਸਤ ਕਰਨ ਜਾਂ ਵਿਵਾਦ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦੇਣਾ ਹੈ। ਆਪਣੇ ਪੱਖਪਾਤ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਮੰਤਵ ਲਈ ਜਿਸ ਵਿਅਕਤੀ ਵਿਰੁੱਧ ਜਾਂਚ ਚੱਲ ਰਹੀ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਉਸ ਕੇਸ ਬਾਰੇ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਸਨੂੰ ਉਸ ਨੂੰ ਬੁਲਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਨਿਯਮ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਪਾਰਟੀ ਜਿਸਦਾ ਪੱਖਪਾਤ ਏ

ਆਰਡਰ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਇੱਕ ਸੁਣਵਾਈ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ ਜੋ ਨਿਆਂਇਕ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲਾਂ ਅਤੇ ਸਿਵਲ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮਾਮਲਿਆਂ 'ਤੇ ਨਿਰਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਅਥਾਰਟੀ ਨਾਲ ਨਿਵੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਾਡੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸਥਾਪਨਾ ਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ ਕਿ ਹਰ ਨਾਗਰਿਕ ਨੂੰ ਰਾਜ ਜਾਂ ਇਸਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਮਨਮਾਨੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਨਿਸ਼ਚਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਨਿਆਂਇਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦਾ ਫਰਜ਼, ਇਸ ਲਈ, ਪ੍ਰਤੀ ਗਠਿਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਕਾਰਜ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ; ਇਸ ਨੂੰ ਸੁਪਰ-ਐਡ ਹੋਣ ਲਈ ਦਿਖਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਪੱਖਪਾਤ ਬਾਰੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ

(17) A.I.R. 1967 S.C. 1269.

ਅਭਿਆਸ ਵਿੱਚ ਨਿਆਂਇਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਇਹ ਨਿਆਂ ਦੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਗੱਲਾਂ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਪੱਖਪਾਤ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਆਦੇਸ਼ ਇੱਕ ਰੱਦ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸ਼ਾਸਨ ਦੀ ਇੱਕ ਬੁਨਿਆਦੀ ਧਾਰਨਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਤੋਂ ਪਰੇ ਹੈ।"

(53) ਉਪਰੋਕਤ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਇਹ ਹੁਣ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਦੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਦਰੁਸਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਨਿਆਂਇਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ! ਸਰਟੀਓਰੀ ਦੀ ਇੱਕ ਰਿੱਟ. ਕੀ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ? ਹਾਂ। ਸਰਟੀਓਰੀ ਦੀ ਰਿੱਟ ਜਾਰੀ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ।

(54) ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਰਟੀਓਰੀ ਦੀ ਰਿੱਟ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਅਦਾਰਿਆਂ ਦੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਦਰੁਸਤ ਕਰਨ ਲਈ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਜੋ ਕਿਸੇ ਵਿਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਨਹੀਂ ਬਣਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਨਿਰੀਖਣ ਇਸ ਧਾਰਨਾ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿਚ ਗੱਲ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਮੂਲ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕਤਾ ਦੀ ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਇੱਕ ਗੈਰ-ਵਿਧਾਨਿਕ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਜਾਰੀ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਆਰ. ਵੀ. ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਇਨਕੁਆਇਰੀਜ਼ ਕੰਪਨਸ਼ਨ ਬੋਰਡ (18) ਵਿੱਚ, ਇਹ ਪੰਨਾ 784 'ਤੇ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ :-

“ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਇੱਕ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਬਦਲਦੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਅਨੁਕੂਲ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਹਾਲਾਂਕਿ ਇੱਕ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ, ਬੋਰਡ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਗਠਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਸਰਟੀਓਰੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰ ਜਾਂ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਮੈਂ ਨਹੀਂ ਸਮਝਦਾ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਸ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਲਈ ਸੁੰਗੜਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਬੋਰਡ ਦਾ ਕੋਈ ਵਿਧਾਨਕ ਮੂਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਸੁਝਾਅ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬੋਰਡ ਨੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹੜਪ ਲਿਆ ਹੈ: ਉਹ ਕਨੂੰਨੀ ਅਧਿਕਾਰ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਅਜਿਹਾ, ਅਧਿਕਾਰਤ ਅਧਿਕਾਰ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਤੋਂ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਇਸ ਤੋਂ

(18) 1967 (2) ਆਲ ਇੰਗਲੈਂਡ ਰਿਪੋਰਟਸ 770.

Ravneet Kaur v. The Christian i viucun vohc^> mdhiana 234
and another (aawanar .Lar Gupta, .; (r.ts.;

ਸੰਸਦ ਦਾ ਇੱਕ ਐਕਟ. . ਮੇਰੇ ਵਿੱਚ ਪਿਛਲੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਇੱਕ ਇਵਲਿਨਿਸਟ ਦੇ ਵਿਵਹਾਰ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਉਹ ਕੰਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਨਿਆਂਇਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਂ ਅਰਧ-ਨਿਆਸੀਤਾ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਕਿ ਮੇਰੇ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸਰਟੀਓਰੀ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਐਕਸਟੈਂਸ਼ਨ ਜਾਂ ਰਾਹਤ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਮੈਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਰਾਹਤ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਤੱਥ ਇਸ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਦੇ ਹਨ।

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

(55) ਲਗਭਗ ਦੋ ਦਹਾਕਿਆਂ ਬਾਅਦ ਫਰਜ਼ੀ ਓਵਰਾਂ (19) 'ਤੇ ਆਰ . ਬਨਾਮ ਪੈਨਲ ਵਿਚ। ਇਹ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ: -

“1 ਇਸ ਗੱਲ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਹਾਂ ਕਿ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਸਰੋਤ ਇਕੋ ਇਕ ਟੈਸਟ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਕੋਈ ਸੰਸਥਾ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ, ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਮੈਂ ਲਾਰਡ ਡਿਪਲੋਕ ਦੇ ਭਾਸ਼ਣ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹਾਂ। ਬੇਸ਼ੱਕ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਸਰੋਤ ਅਕਸਰ, ਸ਼ਾਇਦ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਨਿਰਣਾਇਕ ਹੋਵੇਗਾ। ਜੇਕਰ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਸਰੋਤ ਇੱਕ ਕਨੂੰਨ ਹੈ, ਜਾਂ ਇੱਕ ਕਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਧੀਨ ਵਿਧਾਨ ਹੈ, ਤਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਬੋਨੀ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੋਵੇਗੀ, ਜੇਕਰ, ਪੈਮਾਨੇ ਦੇ ਦੂਜੇ ਸਿਰੇ 'ਤੇ, ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਸਰੋਤ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਨਿਜੀ ਸਾਲਸੀ ਦੀ, ਫਿਰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਾਲਸ - ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਹੈ: ਵੇਖੋ ਆਰ. ਵੀ.' ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸੰਯੁਕਤ ਦੀ ਵਿਵਾਦਿਤ ਕਮੇਟੀ ਦੰਦਾਂ ਦੇ ਟੈਕਨੀਸ਼ੀਅਨਾਂ ਦੇ ਕਰਾਫਟ ਲਈ ਕੌਸਲ; ex p Neate (1953) 1 All ER 327, (1953) 1 QB 704. ਪਰ ਇਹਨਾਂ ਹੱਦਾਂ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਇੱਕ ਖੇਤਰ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸਿਰਫ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਸਰੋਤ 'ਤੇ ਹੀ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ 'ਤੇ ਦੇਖਣਾ ਮਦਦਗਾਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਸੰਸਥਾ ਜਨਤਕ ਕਨੂੰਨ ਕਾਰਜਾਂ ਦਾ ਅਭਿਆਸ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ, ਜਾਂ ਜੇਕਰ ਇਸਦੇ ਕਾਰਜਾਂ ਦੇ ਅਭਿਆਸ ਦੇ ਜਨਤਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਇਹ, ਜਮ੍ਹਾਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਬਿਨੈਕਾਰਾਂ ਲਈ ਸਲਾਹ ਵਜੋਂ, ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਦੀ ਪਹੁੰਚ ਦੇ ਅੰਦਰ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਜਨਤਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣਾ ਸਵਾਲ ਦੀ ਭੀਖ ਮੰਗਣਾ ਹੈ। ਪਰ ਮੈਨੂੰ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦਾ ਕਿ ਇਹ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਅਸੈਂਸ਼ੀਅਲ ਡਿਸਟਿੰਕਸ਼ਨ , ਜੋ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਚਲਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ . ਅਸੀਂ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਘਰੇਲੂ ਜਾਂ ਨਿੱਜੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਹੈ ਜੋ ਕਿਸੇ ਜਨਤਕ ਡਿਊਟੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹਨ।

ਨਾ ਹੀ ਮੈਂ ਇਹ ਸੋਚਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਅਪਰਾਧਿਕ ਸੱਟਾਂ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਬੋਰਡ ਅਤੇ ਇੱਕ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਜਾਂ

(19) 1987 (1) ਆਲ ਇੰਗਲੈਂਡ ਰਿਪੋਰਟਸ 564.

ਉਸੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਭਰੋਸਾ ਫੰਡਾਂ ਦੇ ਸਰੋਤ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਫਰਕ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਗਾਏ ਗਏ ਕਰਤੱਵ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਭਾਵ ਦੁਆਰਾ। ਜੇ. ਡਿਊਟੀ ਇੱਕ ਜਨਤਕ ਫਰਜ਼ ਹੈ , ਫਿਰ ਸਰੀਰ ਅੰਦਰ ਸਵਾਲ ਜਨਤਕ

ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ।

ਇਸ ਲਈ ਇੱਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਇੱਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਵਾਪਸ ਆਉਂਦਾ ਹਾਂ ਜਿਸਨੂੰ ਮੈਂ ਸੱਚਾ ਵਿਚਾਰ ਮੰਨਦਾ ਹਾਂ, ਕਿ ਇਹ ਸਿਰਫ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਸਰੋਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਮਾਇਨੇ ਰੱਖਦਾ ਹੈ, ਸਗੋਂ 'ਫਰਜ਼ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ' ਵੀ ਹੈ। ਮੈਂ ਆਰ. ਵੀ. ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਇੰਜਰੀਜ਼ ਕੰਪਨਸ਼ਨ ਬੋਰਡ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਦੇਖ ਸਕਦਾ, ਜੋ ਉਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਦਾ ਖੰਡਨ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ, ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਅਧੀਨ ਬਣਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਸਖਤ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ, ਜਾਂ ਵਿਆਪਕ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਹੁਣ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

(56) ਪੈਰਾ 229 ਵਿੱਚ ਜਸਟਿਸ ਮੋਹਨ ਦੁਆਰਾ ਉੱਨੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਨ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਾਲ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

(57) ਉਪਰੋਕਤ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਰਟੀਓਰੀ ਦੀ ਰਿੱਟ ਜਨਤਕ, ਫਰਜ਼ ਅਦਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਕਿਸੇ ਵਿਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਨਹੀਂ ਬਣਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਸਰੋਤ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਸੁਭਾਅ ਹੈ ਜੋ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ।

(58) ਜਿਥੋਂ ਤੱਕ ਹੁਕਮ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੈ, ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਹੁਣ ਨਿਪਟਾਰਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਨਾਦਿ ਮੁਕਤਾ ਅਤੇ ਉੱਨੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਨ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੇ ਜਨਤਕ ਫਰਜ਼ ਨਿਭਾਉਣ ਵਾਲੀ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੁਕਮਾਂ ਦਾ ਉਪਾਅ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਪਲਬਧ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

(59) ਉਪਰੋਕਤ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਅਸੀਂ ਇਹ ਮੰਨਦੇ ਹਾਂ: -

- (i) ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 226 ਦੇ ਅਧੀਨ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਇੰਗਲੈਂਡ ਵਿੱਚ ਕੋਰਟ ਆਫ ਕਿੰਗਜ਼ ਬੈਂਚ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨਾਲੋਂ ਵਿਆਪਕ ਹਨ।
- (ii) ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਅਧਿਕਾਰਤ ਰਿੱਟਾਂ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇੰਗਲੈਂਡ ਵਿੱਚ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇੰਗਲੈਂਡ ਦੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ 'ਤੇ ਜੋ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਤਮਕ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਲਗਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ, ਉਹ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਪਾਬੰਦ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰਤ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਨਾ ਸਿਰਫ ਸਰਟੀਓਰੀ, ਮੈਡਮਸ ਆਦਿ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੀਆਂ ਰਿੱਟਾਂ ਜਾਰੀ ਕਰਨ, ਸਗੋਂ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਆਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਵੀ ਜਾਰੀ ਕਰਨ।
- (iii) ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 226 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸ਼ਕਤੀ ਕੇਵਲ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਧਾਰਾ 32 ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀ। ਫਿਰ ਵੀ, ਉੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਵੀ ਰਿੱਟ, ਆਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ਜੋ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ

ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਜਨਤਕ ਫਰਜ਼ ਨਿਭਾਉਂਦੀ ਹੈ।

- (iv) ਆਰਟੀਕਲ 226 ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਗਏ "ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਅਥਾਰਟੀ" ਸ਼ਬਦਾਂ ਦਾ ਮਤਲਬ ਸਿਰਫ ਰਾਜ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 12 ਜਾਂ ਵਿਧਾਨਕ ਅਥਾਰਟੀ ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਜਨਤਕ ਡਿਊਟੀ ਨਿਭਾ ਰਹੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਕਵਰ ਕਰਦੇ ਹਨ।
- (v) ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਲਈ 'ਸਿਹਤ' ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਮੈਡੀਕਲ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਇੱਕ ਵੱਖਰੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਬਣਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਜਨਤਕ ਫਰਜ਼ ਨਿਭਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਰਾਜ ਦੇ ਯਤਨਾਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਕਿਸੇ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਜਾਂਚ ਸੰਸਥਾ ਨਾਲ ਆਪਣੀ ਮਾਨਤਾ ਦੁਆਰਾ, ਉਹ ਰਾਜ ਦੇ ਹਿੱਸੇਦਾਰ ਬਣ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਉਹ ਭਾਗ III ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹਨ। ਉਹ ਇੰਡੀਅਨ ਮੈਡੀਕਲ ਕੌਂਸਲ ਐਕਟ, 1956 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਅਤੇ ਉਚਿਤ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ/ਬਾਡੀ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮਾਂ/ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਵੀ ਉਹ ਅਨੁਚਿਤ, ਮਨਮਾਨੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਜਾਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਭਾਗ III ਜਾਂ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ ਨਿਯਮਾਂ ਆਦਿ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਦੀ ਰਿੱਟ ਜਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਦੁਕਵੀਂ ਰਿੱਟ, ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਕੇ ਸੁਧਾਰਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। . ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਜੇਕਰ ਉਹ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਸੰਸਥਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਉਚਿਤ ਸੰਸਥਾ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮਾਂ/ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੋਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨਿਭਾਉਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਹੁਕਮਨਾਮਾ ਜਾਰੀ ਕਰਕੇ ਆਪਣਾ ਫਰਜ਼ ਨਿਭਾਉਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਸਿਧਾਂਤ ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਸਕੂਲ ਜਾਂ ਕਾਲਜ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।
- (vi) ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ, 1982 (2) ਐਸਐਲਆਰ 135 ਅਤੇ ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਅਤੇ ਹੋਰ, ਏਆਈਆਰ 1983 ਪੀਐਡਐਚ 70 ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੁੱਲ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਅਤੇ ਰੱਦ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ।

(60) ਹੁਣ ਨੈੱਟ ਇਟ ਓਨਰ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨ ਬਾਰੇ ਇੱਕ ਸ਼ਬਦ। ਮੰਨਿਆ, ਦ. ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਮਿਸ਼ਨ ਹਸਪਤਾਲਾਂ ਲਈ ਸਪਾਂਸਰ ਕੀਤੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਲਈ ਰਾਖਵੀਆਂ ਸੀਟਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਲਈ ਦਾਖਲੇ ਲਈ ਉਮੀਦਵਾਰ ਸੀ। ਇਸ ਮੰਤਵ ਲਈ, ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਬਿਨੈਕਾਰ ਇੱਕ ਈਸਾਈ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਉਮੀਦਵਾਰ ਨੂੰ ਏ ਦੁਆਰਾ ਅਧਿਕਾਰਤ ਸਪਾਂਸਰਸ਼ਿਪ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ

ਚਰਚ ਜਾਂ ਮਿਸ਼ਨ। ਅਜਿਹੀ ਸਪਾਂਸਰਿੰਗ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਕ੍ਰਿਸਚੀਅਨ ਮੈਡੀਕਲ ਕਾਲਜ, ਲੁਧਿਆਣਾ ਦੀ ਗਵਰਨਿੰਗ ਬਾਡੀ ਵਿੱਚ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਪ੍ਰਾਸਪੈਕਟਸ ਵਿਚਲੇ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਸਪਾਂਸਰ ਜਹਾਜ਼ ਦਾ ਪੱਤਰ “15 ਜੂਨ, 1996 ਨੂੰ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਾਲਜ ਦੇ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਨੂੰ ਅਰਜ਼ੀ ਫਾਰਮ ਦੇ ਨਾਲ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਸੀ।” ਇਹ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੇ ਆਪਣੇ ਬਿਨੈ ਪੱਤਰ ਦੇ ਨਾਲ ਸਪਾਂਸਰਸ਼ਿਪ ਪੱਤਰ ਜਮ੍ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਕਰਵਾਇਆ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਐਮਬੀਬੀਐਸ ਕੋਰਸ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲੇ ਲਈ ਡਾ. ਏ.ਸੀ. ਲਾਈ ਦੀ 'ਤਾਰੀਫ਼' ਵਾਲੀ ਚਿੱਠੀ ਹੀ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਪੁੱਛਣ 'ਤੇ ਵੀ ਉਹ ਸਪਾਂਸਰਸ਼ਿਪ ਦਾ ਲੋੜੀਂਦਾ ਪੱਤਰ ਜਮ੍ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਕਰਵਾ ਸਕੀ। ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਉਸਦੀ ਉਮੀਦਵਾਰੀ ਸਵੀਕਾਰ ਨਾ ਕਰਨ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ।

(61) ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਹੈ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੇ ਹਾਈਪਰ-ਤਕਨੀਕੀ ਨਜ਼ਰੀਆ ਅਪਣਾਇਆ ਹੈ। ਉਹ ਇੱਕ ਸੱਚਾ ਈਸਾਈ ਹੈ। ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਗਲਤ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਅਦਾਲਤ 'ਚ ਮੌਜੂਦ ਸੀ। ਉਸ ਤੋਂ ਸੱਖੇਪ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਅਜਿਹਾ ਜਾਪਦਾ ਸੀ ਕਿ ਧਰਮ ਪਰਿਵਰਤਨ ਦਾ ਕੰਮ ਸਿਰਫ਼ ਦਾਖਲਾ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਸੀ। ਉਹ ਕਿਸੇ ਚਰਚ ਵਿੱਚ ਜੋ ਕੁਝ ਵਾਪਰਦਾ ਹੈ ਉਸ ਨਾਲ ਪਰਿਵਾਰਕ ਸੰਸਕਾਰ ਨੂੰ ਸਿਰ ਹਿਲਾਉਂਦੀ ਦਿਖਾਈ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀ ਸੀ।

(62) ਕੇਸ ਦੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਇਹ ਮੰਨਣ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਹਾਂ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ "ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਜੋ ਈਸਾਈ, ਭਾਰਤੀ ਨਾਗਰਿਕ ਹਨ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਚਰਚ ਜਾਂ ਮਿਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਅਧਿਕਾਰਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਪਾਂਸਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ" ਲਈ ਰਾਖਵੀਂ ਸੀਟ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਦਾਖਲੇ ਲਈ ਵਿਚਾਰੇ ਜਾਣ ਦੇ ਯੋਗ ਸੀ। ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਕੋਲ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਮੌਜੂਦਾ ਕਾਰਵਾਈ ਦੁਆਰਾ ਹੱਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਸਾਂਭ-ਸੰਭਾਲ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਉਠਾਏ ਗਏ ਮੁੱਢਲੇ ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਅਸੀਂ ਪਾਇਆ ਕਿ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਐੱਮ.ਬੀ.ਬੀ.ਐੱਸ. ਵਿੱਚ ਦਾਖਲਾ ਲੈਣ ਲਈ ਰੈਜ਼ੀਡੈਂਟ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਦੇ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕੋਰਸ. ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਕੇਸ ਦੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ, ਲਾਗਤਾਂ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਆਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।

ਆਰ.ਐਨ.ਆਰ

ਅਸ਼ੋਕ ਭਾਨ 82 ਕੋਐਸ ਕੁਮਾਰਨ ਤੋਂ ਜੇ.ਜੇ.

ਪ੍ਰਾਣ ਨਾਥ ਭਾਟੀਆ ਅਤੇ ਹੋਰ, - ਪਟੀਸ਼ਨਰ।

ਬਨਾਮ

ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ, - ਉੱਤਰਦਾਤਾ।

97 ਵਿੱਚ CWP 3050।

21 ਮਾਰਚ, 1997

ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ, 1950- ਆਰਟੀਕਲ 243 (Z G) ਅਤੇ 327— ਪੰਜਾਬ ਮੁਨਿਪਾਲਿਕਾ - ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1976— ਐੱਸ. 8 ਅਤੇ 9— ਦੇ ਵਾਰਡਾਂ ਦੀ ਹੱਦਬੰਦੀ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ :- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ-ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਰਵਨੀਤ ਸਿੰਘ